

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**RIZIKA MEZINÁRODNÍHO TERORISMU Z
POHLEDU NARŮSTAJÍCÍ GLOBALIZACE**

Autor práce: Klára Koutná

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: prezenční

Vedoucí práce: doc. Ing. Jaroslav Slepecký, Ph.D., MBA

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2022

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Klára Koutná

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: Prezenční
Místo studia: České Budějovice

Název bakalářské práce: Rizika mezinárodního terorizmu z pohledu narůstající globalizace

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Risks of International Terrorism in the Perspective of Increasing Globalization

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií
Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, titul): doc. Ing. Jaroslav Slepěcký, Ph.D.

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): duben 2021

Cíl bakalářské práce:

Hlavní cíl práce je zdokumentovat rizika mezinárodního terorizmu pro současný svět s důrazem na Evropskou unii a Českou republiku.

Vedlejším cílem práce bude porovnat rizika terorizmu uvedené v Bezpečnostní strategii České republiky a Bezpečnostní strategii NATO z pohledu současných globalizačních tendencí.

Student: Klára Koutná	20.5.2021 datum	Koutná podpis
Vedoucí práce: doc. Ing. Jaroslav Slepěcký, Ph.D., MBA	datum 20.5.21	podpis doc. Ing. Jaroslav Slepěcký
Schvalují zadání bakalářské práce:		
Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	31.5.2021 datum	podpis Roman Svatoš
Prorektorka pro studium a vnitřní záležitosti: RNDr. Růžena Ferebauerová	1.6.2021 datum	podpis Růžena Ferebauerová
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	1.6.2021 datum	podpis Jiří Dušek

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce doc. Ing. Jaroslavu Slepeckému, Ph.D., MBA
za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

KOUTNÁ, K. *Rizika mezinárodního terorismu z pohledu narůstající globalizace: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2022, 46 s. Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Jaroslav Slepecký, Ph.D., MBA

Tato bakalářská práce řeší problematiku moderního terorismu, základní pojmy, jeho příčiny a prevenci. Dále definuje globalizaci, její vývoj v historii, efekty a problémy. Poslední dvě kapitoly teoretické části se týkají definování rizik terorismu spojených s globalizací, následně uvedu příklady v podobě pár konkrétních teroristických útoků a na závěr rizika a prevenci prostřednictvím SWOT analýzy. Praktická část obsahuje krátkou definici obsahu Bezpečnostních strategií ČR a NATO a jak se jednotlivé dokumenty staví k problematice terorismu.

Klíčová slova: terorismus, globalismus, SWOT analýza, teroristické útoky, Bezpečnostní strategie České republiky, Bezpečnostní strategie Aliance spojených národů

ABSTRACT

KOUTNÁ, K. *Risks of International Terrorism in the Perspective of Increasing Globalization: Bachelor Thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2022. 46 p. Supervisor: doc. Ing. Jaroslav Slepecký, Ph.D., MBA

This bachelor thesis addresses the issue of modern terrorism, basic concepts, its causes, and prevention. It also defines globalization, its development in history, effects, and problems. The last two chapters of the theoretical part concern the definition of terrorist risks associated with globalization, following which I give examples of a few specific terrorist attacks and finally their risk and prevention through SWOT analysis. The practical part contains a brief definition of the content of the Security Strategies of the Czech Republic and NATO and how the individual documents address the issue of terrorism.

Key words: terrorism, globalism, SWOT analysis, terrorist attacks, Strategic concept of Czech Republic, Strategic concept of NATO

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	10
2 Definice terorismu.....	12
2.1 Zdroje terorismu	14
2.2 Typologie terorismu	16
2.3 Státní terorismus.....	16
2.4 Rasismus a terorismus	18
3 Teroristické organizace a útoky	20
3.1 20. století	20
3.2 21. století	21
3.2.1 Rusko	21
3.2.2 Francie.....	22
3.2.3 Velká Británie	23
3.2.4 Německo a Rakousko.....	23
3.2.5 Izrael.....	23
3.3 Invaze Ruska na Ukrajinu	24
4 Terorismus u nás	26
4.1 Historie terorismu u nás (před a po roce 1989).....	28
5 Jak se bránit terorismu?.....	30
6 Globalizace.....	31
6.1 Efekty a problémy globalizace	33
7 Historie globalizace.....	34
7.1 Osídlování světa (300 000 – 10 000 př. n. l.)	34
7.2 Lokalizace ekonomiky (10 000 př. n. l.)	34
7.3 Globalizace lokálních ekonomik (1820–1990)	34
7.4 Globalizace výroby (1990-dosud)	35
8 Rizika terorismu spojená s globalizací.....	36
9 SWOT analýza	39
9.1.1 Silné stránky.....	39
9.1.2 Slabé stránky	40
9.1.3 Příležitosti	40
9.1.4 Hrozby.....	40
10 Bezpečnostní strategie ČR a NATO	41
10.1 Bezpečnostní strategie ČR.....	41
10.2 Bezpečnostní strategie NATO	45
10.3 Terorismus z pohledu jednotlivých strategií.....	47

Závěr	48
Seznam použitých zdrojů	50
Literární zdroje	50
Elektronické zdroje	51
Legislativní dokumenty	52
Seznam zkratk	53
Seznam tabulek a grafů	54

Úvod

Ottova všeobecná encyklopedie popisuje terorismus jako strategii boje či metodu hrubého zastrašování politických odpůrců nebo obyvatel hrozbou násilí – slouží k vynucování určitého politického cíle. Jedná se o termín poměrně moderní a globální. Termín, který se do podvědomí společnosti dostal opět po útocích na nákupní centrum Twin Towers 11. září 2001 v New Yorku. Tato událost, řekla bych, způsobila revoluci v bezpečnostních opatřeních zemí celého světa, které si uvědomily, jaká nebezpečí novodobý terorismus představuje. Zároveň také s rozvojem internetu je dnes lehčí spadnout do pastí nějaké teroristické organizace a plnit bezhlavě její rozkazy. A ačkoliv se společnost snaží tento protispolečenský jev omezit, nedokáže mu zabránit úplně. Jako jeden z důvodů se může zdát i rostoucí globalizace. Lidé z méně vyspělých částí světa se stěhují do více vyspělých a s nevinnými jedinci migrují i jedinci ovlivnění teroristickými ideologiemi.

Stejně jako terorismus, je i globalizace relativně nový pojem. Dnes se jedná hlavně o globalizaci ekonomickou. Svět se díky ní stává více a více propojenější, ale to s sebou přináší i četná negativa. Mezi ty se počítá hlavně ekonomická krize a rozšiřování mezery mezi více a méně vyspělými zeměmi.

Dané téma bakalářské práce bylo zvoleno, jelikož se autorce jevilo jako aktuální v dnešní době. Terorismus jako destabilizující jev současného světa má vliv i na zaměření studia autorky, tedy bezpečnostně právní činnost. Tato problematika se týká každého občana naší země, i když si tuto skutečnosti mnozí neuvědomují. Touto prací by chtěla autorka blíže pochopit problematiku terorismu v dnešní době globalizovaném světě. K této problematice má také autorka určitým způsobem blíže vzhledem k rodinnému prostředí (otec je bývalým členem Cizinecké policie ČR).

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem bude zdokumentovat rizika mezinárodního terorismu pro současný svět s důrazem na Evropskou Unii a Českou republiku. Vedlejším cílem práce bude porovnat rizika terorismu uvedené v Bezpečnostní strategii České republiky a Bezpečnostní strategii NATO z pohledu současných globalizačních tendencí. K dosažení těchto cílů bude nejdříve v teoretické části použita metodika analýzy odborné literatury a internetových odkazů. V praktické části bude poté použita metodika komparace při porovnání Bezpečnostních strategií ČR a NATO.

První kapitola bude zaměřena na obecnou definici terorismu, jako například jaké jsou rysy terorismu, nejčastější prostředky boje terorismu, definice příslušníků teroristických organizací, jaké jsou zdroje terorismu a spojení terorismu s rasismem, jelikož toto spojení je častým důvodem k nenávisti vůči nevinným imigrantům ze zemí Blízkého Východu.

Další kapitola bude více zaměřena na teroristické organizace a jejich historii, obzvláště v 20. a 21. století. S pomocí několika internetových článků poté popíšu některé teroristické útoky tohoto století, které se udály v Evropě jako například ve Velké Británii, Francii nebo nejnovější události z konfliktu mezi Ukrajinou a Ruskem a na území Izraele, které se udály jen pár dní před dokončením práce. Úkolem této kapitoly bude uvést na příkladech, co bylo uvedeno v kapitole předchozí o definici terorismu, jako nejčastější místa útoků a cíle teroristů.

Předposlední kapitola zabývající se terorismem bude pojednávat o nebezpečí terorismu na našem území. Ačkoliv se Česká republika nenachází často v přímém ohrožení teroristických útoků, jisté nebezpečí tu stále je. Součástí kapitoly bude také popsání situace ohledně terorismu v České republice před a po Sametové revoluci.

Poslední kapitola s tematikou samotného terorismu bude uvádět možnosti prevence proti tomuto jevu z pohledu expertů, legislativy a také zkušeností z minulých útoků z jiných zemí světa.

Následovat budou dvě kapitoly zabývající se globalizací. V páté kapitole, podobně jako v případě terorismu, nejdříve bude tento pojem definován, uvedeny budou problémy, které s sebou globalizace přináší a za pomoci odborné literatury budou popsány tři pojmy s globalizací spojené – pluralismus, multikulturalismus a imigraci. Následovat bude historie globalizace se stručnou definicí jednotlivých etap, jak je popsal Raymond Earl Baldwin.

V předposlední kapitole teoretické části budou poznatky ze všech předchozích kapitol spojeny při definování rizik, které s sebou přináší narůstající globalizace a jako příklady pro vysvětlení této problematiky použijí tři vybrané teroristické útoky.

Podobný cíl bude i v poslední kapitole teoretické části, kdy bude pomocí SWOT analýzy definována situace ohledně terorismu zde v České republice.

V praktické části práce bude použita metoda komparace při porovnání postavení k otázce terorismu z pohledu Severoatlantické aliance a také České republiky. Nejdříve stručně definují jednotlivé dokumenty a jejich metody ochrany obyvatelstva a poté díky získaným poznatkům porovná otázku terorismu.

2 Definice terorismu

S pojmem terorismu se nejčastěji setkáváme ve 20. a 21. století. Je to nepopulární fenomén dnešní doby. Existuje několik definic tohoto jevu, ať už v odborné literatuře nebo internetových článcích. Např. BIS definuje terorismus jako „*násilnou formu prosazování politických zájmů stoupců určité radikální ideologie, cílem bývá civilní obyvatelstvo.*“¹. Na druhou stranu, Ministerstvo vnitra mluví o terorismu jako o „*plánovaném, promyšleném a politicky motivovaném násilí, zaměřeném proti nezúčastněným osobám, sloužící k dosažení vytčených cílů*“. Tento web také uvádí definici Spojených států amerických z roku 1980, která je brána jako jedna ze zásadních definic pro pozdější vyhodnocování teroristických činů. Ta popisuje terorismus jako propočítané užití násilí, směřované proti nezúčastněným osobám, jehož cílem je převážně vyvolat strach a tímto způsobem dosáhnout cílů v oblasti politiky, náboženství.²

Jedná se o problém mezinárodní, týká se prakticky celého dnešního světa. Způsob života ve většině zemí byl více či méně zasažen tímto jevem. Terorismem rozumíme činnost určitých skupin lidí a organizací, které usilují o dosažení politického a ekonomického vlivu násilnými prostředky. Tyto skupiny působí mimo oficiální instituce, i když někdy pronikají i do veřejného života. Používají strategii boje a zastrašování politických odpůrců nebo obyvatel hrozbou násilí či použitím násilí, jak vidíme v současné situaci na politice Ruské federace. Terčem bývají důležité objekty jako komunikační centra, produktovody, zdroje pitné vody, sklady pohonných hmot, elektrárny a další. Někdy jsou cílem teroristických útoků místa, kde se shromažďují příslušníci odmítaných komunit (kostely, synagogy, kluby atd.). Cílem těchto akcí je vyvolat strach u obyvatelstva, destabilizovat politickou situaci a vyvolávat napětí mezi příslušníky náboženských skupin a ras. Vyvolávají tím spory mezi zastánci liberálních ochránců práv občanů a většinovou společností.

Prostředkem boje teroristů mohou být únosy osob, dopravních prostředků (letadla, automobily), dále pak pumové útoky (často sebevražedné) a vraždy důležitých osob. Původci těchto akcí mohou být jednotlivci či skupiny, ale i ustálené státní instituce. Činnost takových organizací přesahuje státní hranice, a proto se nese snadno a obtížně identifikují.

---

¹ *Terorismus*. Bezpečnostně informační služby. [online] Dostupné z WWW: <<https://www.bis.cz/terorismus/>>

² *Definice pojmu terorismus*. Ministerstvo vnitra České republiky. [online] Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>>

Většina příslušníků těchto teroristických organizací se rekrutuje z prostředí sociálně nestabilního, většinou jim schází základní vzdělání, pocházejí z narušených rodin, postrádají samostatné myšlení. Vyhovuje jim absolutní příslušnost a disciplína, fanaticky se podřizují autoritářským vůdcům v čele skupin. Absolutní oddanost ideologii z nich dělá kruté vykonavače rozkazů. Bez jakéhokoliv slitování fyzicky likvidují protivníka. Úkoly plní bez zaváhání a většinou obětují svůj život. Nejčastějšími metodami jsou vydírání, získávání kontaktů v politických kruzích, zbrojení průmyslu a v prostředí drog. Některé skupiny v autoritářských systémech využívají vysoce specializované agenty, kteří likvidují své protivníky otravami, vraždami.³

Na základních společných rysech terorismu se však shodují. Cílem je:

- vynutit si změnu vnitřní nebo zahraniční politiky,
- teroristé neznají totožnost lidí zasažených jejich činem,
- většinou jsou oběťmi atentátů naprosto nevinní a bezejmenní lidé,
- jde jim o vytvoření pocitu strachu a ohrožení života,
- chtějí přilákat pozornost lidí na svoje činy skrz důslednou medializaci,
- útočí na bezbranné civilní osoby.

Teroristické akce můžeme rozdělit do několika typů:

1. ultralevicový nebo ultrapravicový terorismus,
2. nacionalistický, etnický nebo separatistický charakter,
3. náboženský typ fundamentální a radikální,
4. monotematický charakter (boj za práva feministek, otců, gay a lesbický cíl, protipotravný, ochrana přírody atd.).

V posledních letech můžeme sledovat určité změny v této oblasti. Převládají bombové útoky v centrech velkých měst, útoky na ekonomiku státu, vydírání soukromých a moc majících osob. Mezi nejčastější příčiny terorismu patří nárůst sociálně slabých a vyřazených komunit, sociální nerovnost, porušování lidských práv, drogová závislost, odcizení mládeže a odmítání globalizace.

Nebezpečí terorismu je dnes stálou součástí našeho světa, byť intenzita strachu a pocitu ohrožení je závislá na teritoriu a času. Nepředvídatelnost teroristického činu vyvolává v dnešní době ztrátu bezpečí, pocit ohrožení vlastního života. S tímto pojmem se spojuje období Francouzské revoluce na konci 18. století. Krvavý teror a atentáty se stávají součástí dalších revolucí. Studium terorismu se dnes stává multidisciplinární

---

³ TODENHÖFER, J. *Inside IS – 10 dnů v Islámském státě*. Bratislava, Ikar, 2015. 28 s. ISBN: 9788055146621.

záležitostí, musíme totiž čerpat z mnoha oblastí (sociologie, kriminologie, psychiatrie, filozofie, ekonomie, etiky a dalších). V minulosti byly tyto činy hodnoceny jako akty fanatických šílenců. Dnešní terorismus je záležitostí organizovaných skupin, které využívají nejmodernější metody a technické vynálezy. Podle Maslova je potřeba bezpečí a ochrany hned za základní potřebou fyziologickou.

Dnešním důležitým faktorem je, že teroristické činy způsobí změny psychiky u velkých skupin lidí. K tomu přispívá další faktor, a tím je medializace teroristických činů. Terorismus také nerespektuje žádné konvence a zvyklosti, které jsou obvyklé v klasických válečných konfliktech. To bylo také typické na přelomu 20. a 21. století při islamistických útocích. Fáze radikalizace předchází sebeidentifikace s džihádem a přesvědčení o oprávněnosti boje. Podle odborníků na terorismus nelze jednoznačně tento fenomén definovat.

Typickým příkladem krajního terorismu je islámský fundamentalismus. Zvláště v době emigrantských vln se zastánci džihádu aktivizují i v Evropě a přidávají se k islamistickým organizacím. Tito mladí muži (ale i ženy) jsou často ovlivněni v mešitách a odcházejí z evropských zemí bojovat v řadách Islámského státu (Francie, Německo).

Působením těchto teroristických organizací se způsobuje destabilizace evropských demokratických společností, vyvolávají spory mezi kulturami a náboženstvími. Nebezpečí spočívá ve zneužití kyberprostoru k sabotážím a narušení činnosti institucí.⁴

2.1 Zdroje terorismu

V podstatě se zdroje terorismu dají rozdělit do dvou oblastí. V první skupině jsou ideologické systémy založené na nenávisti jedné skupiny lidí k jiné, odlišné skupině. Averse vůči odlišnému jedinci může být od mírnějších poloh až, v krajním případě, k fyzické likvidaci odlišné komunity. Tyto názory a ideologie mají dlouhou historii a budu se jimi zabývat později.

Do druhé skupiny zdrojů napětí a násilí patří některé faktory a situace současného světa, a to je nedostatek vody, potravin a energie.

Skupinka autorů, odborníků s různým zaměřením, se touto situací zabývá ve sborníku *Povaha změny*, Vyšehrad 2015. Shodují se v základních hodnoceních současného světa. Vývoj lidstva na naší planetě se stále zrychluje a vzrůstá rozpor mezi požadavky dnešní civilizace a realitou stavu naší planety. Všichni se shodují v názoru, že

---

⁴ *Světový terorismus: encyklopedie*. Praha, Svojtka & Co. 2001. 536 s. ISBN: 80-7237-340-4.

spotřeba lidstva nemůže nekonečně růst. Snižují se zásoby nerostných surovin, fosilních paliv a vody. Mění se také klima Země, někdy nezávislé na vývoji lidstva. Odborníci varují a zdůrazňují, že lidstvu nezbyvá než se adaptovat na změněné podmínky, rozumně hospodařit a uskromnit se ve svých nárocích.⁵

Ukazuje se jako nezbytně nutné hledat další možnosti, nové zdroje energie, potravy a vody. Žádný společenský systém nedokáže zajistit nekonečný růst životní úrovně.

Václav Cílek ve svém příspěvku upozorňuje na skutečnost, že dnešní svět je mnohem propojenější a změny se zrychlují. V hybridním světě se více než dříve střetávají různé systémy, názory, etnika, kultury, náboženství, vládní a nevládní organizace. Aktivují se také dřívější národnostní konflikty. Objevují se nové kmeny bakterií a virů s nimiž musí celé lidstvo bojovat. Připomíná také, že demokratické systémy Západu jsou stále více ohrožovány jinými kulturami (Velká Británie, Francie, Německo). Na tento destabilizující jev upozorňuje ve své knize *Jako psa ke kandelábru* český publicista žijící ve Velké Británii Benjamin Kuras. Upozorňuje na pronikání islámské kultury do života běžných Britů. Prozíravě varuje před politikou ustupování islámu. Některé části Londýna jsou plně pod vlivem islámské kultury a stylu života (obchody, restaurace, podniky, instituce). Mešity ve Francii se stávají centry rozvoje džihádu. Imánové aktivizují mladé lidi a ti odcházejí do aktivního boje v řadách teroristických organizací.⁶

Dana Drábová ve zmiňovaném sborníku zdůrazňuje, že plánovaný ústup od fosilních paliv (hlavně uhlí) má své dalekosáhlé důsledky. Potřeba energií narůstá, zatím co zásoby se ztenčují. Drábová také upozorňuje, že energetická hustota plynu je nižší než u uhlí. Podle názoru odborníků obnovitelné zdroje energie zatím nestačí pokrýt spotřebu energie. Ukazuje se jako nutnost hledat a využívat jiné zdroje energie (jádro, chemická energie, fotosyntéza, vodík). Nelze pominout skutečnost, že některé zdroje energií jsou problematické z důvodu nákladů na výrobu (auta na elektrický pohon). Jasně je, že při narůstajícím počtu obyvatel Země je nutné používat zdravý rozum. Počet obyvatel naší Země by měl do roku 2050 vzrůst o 40 %. Všechny tyto uvedené údaje budou nutit nás, obyvatele celé planety, abychom při řešení krizí volili metody perspektivně a účelně.

Mladí bojovníci jsou podporováni i rodinným zázemím, komunitami nepřizpůsobujícími se evropské kultuře. Alexander Tomský v časopise Kontexty uvádí v článku s názvem Kontury evropské politické krize: „*Vždyť každý genocidní atentát má*

---

⁵ BÁRTA, M. *Povaha změny*. FOLTÝN, O. KOVÁŘ, M. Praha, Vyšehrad, 2015. 336 s. ISBN 978-80-7429-641-3.

⁶ KURAS, B. *Jako psa ke kandelábru*. Praha, Baronet, 2005. 206 s. ISBN: 80-7214-792-7.

jediný cíl – rozvrat, který už sama masová imigrace nešťastných muslimských uprchlíků, pokud brzy neustane, přinese tak jako tak. Žádná společnost není svatá a prapor ohroženého domova nezdvihají vždy ti praví. “⁷ Tímto upozorňuje, že s ideologií islámského džihádu není možná dohoda. Kult smrti sebevražděných atentátníků jim slibuje okamžitý ráj. Také kritizuje liberální zákony Západu a sebevražednou politiku otevřených hranic. Dnes si ovšem situace vynucuje hranice propustnější, vzhledem k obrovskému množství ukrajinských migrantů. Proto se musí i v dnešní vypjaté situaci naše orgány prověřovat migranty, jejich totožnost a původ.

2.2 Typologie terorismu

Terorismus jako takový je, jak už bylo naznačeno, velice rozsáhlý pojem, ke kterému neexistuje jednotná definice, a který se s dobou rozvíjí. Jeho typy můžeme rozdělovat dle motivace aktérů a dále na klasické a moderní. Dle motivace je rozdělujeme na tři základní typy terorismu: kriminální, patologický a politický.

Kriminální terorismus je jednání teroristů páchané pouze za účelem zisku. Účelem u patologického terorismu je uspokojení vlastních potřeb. Poslední, politický (nebo také ideologický), spojuje, jak název vypovídá, jedna ideologie.

Mezi klasické metody terorismu patří například střelba, únosy, útoky namířené proti turistům (zde teroristům jde o to poškodit dobrou pověst zemí, pro které je cestovní ruch hlavní formou příjmu), výbuchy, šíření falešných poplašných zpráv a určité specifické metody. Moderní metody využívají hlavně nových technologií a přírodních věd, jako je biologie a chemie. Co tyto moderní metody také teroristům dovolují je zůstat skrytí a ve valné většině případů způsobovat velké škody, ať už mluvíme o škodách na majetku nebo o ztrátách na životech. Většina teroristů se ovšem má za cíl se svými činy zviditelnit, proto převládá používání klasického terorismu.⁸

2.3 Státní terorismus

Většina populace chápe pojem terorismus v užším slova smyslu tedy jako činnost větších či menších ozbrojených skupin vedených silnou osobností, která všechny teroristické akce připravuje a organizuje. V posledních desetiletích však převažuje jev, který nazýváme státní terorismus. Jedná se o ozbrojené teroristické akce většinou velkých skupin organizovaných a řízených polovládními bezpečnostními službami. Týká se to

---

⁷ TOMSKÝ, A. *Kontury evropské politické krize* [online, článek] 2016. Dostupné také z WWW: <<https://www.cdk.cz/kontury-evropske-politicke-krize>>

⁸ *Typologie terorismu*. Ministerstvo vnitra České republiky. [online] Dostupné také z WWW: <<https://www.mvcr.cz/clanek/typologie-terorismu.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>>

nedemokratických diktátorských a autoritativních států. Tyto bezpečnostní složky jsou v podstatě prodlouženou rukou státní moci jejich činnost není příliš prezentována na veřejnosti a pokud ano, tak jako ochránci tradičních hodnot a bezpečnosti státu. Často nejsou označeny státními symboly a operují jako zájmové skupiny. Příkladem budiž činnost těchto skupin při anexi Krymu.

Jedním, kdo mohl tento státní terorismus poznat zblízka byl Jaromír Štětina, novinář, spisovatel a politik. Působil totiž 14 let v ohniscích těchto konfliktů jako válečný pozorovatel (Kosovo, syrský Kurdistan, Čečensko, Afghánistán, Gruzie, Ukrajina). V hodnocení těchto válčících stran se snaží být objektivní a nestranný. Přiznává, že k Rusům jako národu nemá žádné předsudky a snaží se pochopit podstatu událostí přelomu 20. a 21. století. Ve své knize Sedmero královen popisuje v některých povídkách své osobní zážitky z centra těchto konfliktů. Byl jedním z mála politiků, kteří se postavili za generálního tajemníka OSN Javiera Solanu, který rozhodl o zásahu NATO proti srbskému diktátorovi Miloševićovi, který rozhodl o vyhnání Kosovských Albánců z Kosova (Operation Allied Force). Zásah NATO zabránil dalšímu popravování a genocidě Albánců (40 000 obětí). Většina evropských politiků odsuzovala tento zásah. Dnešní situace v Evropě ukazuje, že podobné případy státního terorismu je třeba řešit jednotně i v rámci celé Evropy.

Dalším příkladem státního terorismu je dnes vztah vedení Turecka vůči Kurdům. Tato averze má historické kořeny již na konci 19. století. Během 1. světové války prováděla Osmanská říše genocidu Arménů, s oběťmi čítající 1,7 miliónů zmasakrovaných Arménů. V současné době je situace obdobná, pronásledovanými jsou však Kurdové, národ, který nemá dosud svou státní příslušnost. Příslušníci tohoto národa žijí v Turecku, Íránu, Iráku, a Sýrii. Všude se však setkávají s pronásledováním, jsou jim odírána základní lidská práva. V Arménii a Ázerbájdžánu jsou však tolerováni. Za projevy státního terorismu můžeme považovat útoky Islámského státu v syrském Kurdistanu na město Kobani v roce 2014-2015. Město bránily jednotky YPG (Lidové obranné jednotky Kurdů) spolu s pešmergy iráckého Kurdistanu. Turecko všechny tyto akce zdůvodňuje jako obrana proti terorismu.

V 90. letech 20. století celý svět sledoval vývoj dvou válek v Čečensku. Úsilí Čečenců za samostatnost bylo utopeno v krvi útoky ruských tanků a bombardováním letadly. Při obranných akcích se však Čečenci dopustili přestupků proti mezinárodnímu právu braním rukojmí. Přitom došlo k častým obětem. Z toho důvodu byly tyto akce hodnoceny jako projevy terorismu. V těchto konfliktech se ukázalo, že ruská imperiální

politika usiluje o rozšíření svého vlivu v oblasti Evropy i Asie. Rusko trvale využívá demagogie a ideologického působení ve světě, ale i vůči svým obyvatelům (zákaz svobodných zpravodajství, nezávislého tisku). Jaromír Štětina uvádí, že teroristické akce Čečenců jsou reakcí na teror ruských ozbrojených sil. Obě formy teroru jsou naprosto neospravedlnitelné a měly by být postihovány podle mezinárodních zákonů. Štětina dále zdůrazňuje, že teror Čečenců je reakcí na teror ruské armády.⁹

Další události potvrzující imperiální politiku Ruska bylo obsazení litevského parlamentu v roce 1991 jednotkami zvláštního nasazení poté, kdy Litva vyhlásila nezávislost na SSSR. I tyto události si vyžádaly několik desítek obětí. Také v dnešní době agrese Ruska na Ukrajině není označována ruskými sdělovacími prostředky jako válka ale jako speciální akce k potlačení neonacismu na Ukrajině. Dnešní Evropa tedy stojí před důležitým úkolem snížit závislost na ruských nerostných surovinách, sjednotit se při obraně demokracie a zajistit obranyschopnost zemí v rámci NATO.

2.4 Rasismus a terorismus

V knize *Rasismus* od George M. Fredricksona autor se zabývá jevem rasismu, která úzce souvisí v extrémní podobě s terorismem. Sleduje tento jev z hlediska historického, hlavní důraz však klade na vývoj rasismu od 19. století až dosud. Chápe rasismus jako projev nepřátelských pocitů jedné skupiny vůči druhé skupině. Tato antipatie může přerůst až v brutální projevy nenávnosti. Projevy nadřazenosti jedné rasy nad jinou byly častým faktorem ve vztahu bílých k černochům, také německá rasistická teorie byla záminkou likvidace Židů v polovině 20. století. Kořeny rasismu však můžeme vysledovat již v minulých stoletích. Odpor k judaismu byl v křesťanství součástí od samého počátku.

Ve středověku byly Židé obviňováni, že způsobovali mor a další nemoci, a i z jiných rituálů (proto také vznikaly ghetta, Židé směli provozovat jen některá zaměstnání, z některých zemí byli vyhoštěni – Španělsko).¹⁰

V novověku přispěly k rozvoji rasismu i války o získání kolonií v Africe. Všechny těchto faktorů využili ve 20. století evropští diktátoři pro obhajobu své demagogické politiky (Hitler, Mussolini). Výsledkem rasistické teorie byla fyzická likvidace milionů Židů, cikánů a jiných „méněcenných“ ras. Tragickou skutečností je, že ještě v dnešní době existují skupiny lidí, neonacionální, kteří popírají holocaust a hlásí se k ideologii

---

⁹ ŠTĚTINA, J. *Sedmero královen*. Praha, Zed'. 2020. ISBN: 978-80-907674-5-4.

¹⁰ MESSADIÉ G. *Obecné dějiny antisemitismu*. Praha, Práh, 2000. 317 s. ISBN: 80-7252-038-5.

nadřazenosti bílé rasy. I po 2. světové válce vzniká stát, který hlásá segregaci bílých nad černými domorodci (Jihoafrická republika).

I na začátku 21. století zůstává rasismus problémem v některých zemích Evropy i světa. Rasismus je v podstatě hierarchicky uspořádanou etnickou společností. Xenofobie (strach z cizinců) je, zvláště v posledních letech v době imigračních vln, stále aktuální a destabilizuje i státy s demokratickým zřízením. I v USA, tedy v zemi s bohatou historií přistěhovalců, se objevují případy, které vyvolávají rasistické myšlení. A tak se dostáváme ke spojení rasismu a terorismu. Jakmile se někde objeví člověk snědší pleti a k tomu ze zemí Blízkého Východu, hned je v očích společnosti viděn jako terorista. Což v některých případech může být pravda, ale neměli bychom všechny „házet do jednoho pytle“.

Proto je tedy z důvodů bezpečnosti i dnes třeba stále sledovat činnost neonacistických nebo rasistických skupin a veřejně je odsoudit a nepřipustit další existenci. V této otázce mohou podle mého názoru, sehrát důležitou roli média, kultura a každý jednotlivec.¹¹

---

¹¹ FREDRICKSON G. M. *Rasism*. Spojené státy: Princeton University Press, 2015. 232 s. ISBN: 80-7341-124-

3 Teroristické organizace a útoky

Problematikou teroristických organizací v současném světě se zabývá kapitola Světový terorismus v Encyklopedii terorismu od nakladatelství Svojtka & co. Pojem teror vychází z latinského *terrere*, tj. vystrašit. Již v době Velké francouzské revoluce v roce 1793-94 bylo cílem revolucionářů vystrašit a poté zlikvidovat příslušníky feudální moci. Jedním z prostředků byla pověstná gilotina. Carl von Clausewitz definuje válku jako pokračování politiky násilnými prostředky. Obecně se dá konstatovat, že z bojovníka proti utlačovatelům se aktivista stává bojovníkem za svobodu. Vidíme, že hranice mezi osvobozeneckým bojem a terorem není jasná. Z dějin známe, jak končily revoluce v minulosti. Už V. I. Lenin použil teror jako nástroj revoluční vlády. V dnešní době je terorismus hodnocen jako ekvivalent válečných zločinců v době míru.¹²

V pozadí každé teroristické organizace stojí určitá ideologie nesnášenlivosti, v čele stojí výrazná osobnost. Už v Kapitálu K. Marxe najdeme návod, jak pomocí násilí získat moc. Tyto metody používají i skupiny ve 20. století. Vůdce Che Guevara a jeho následovník Fidel Castro, Tamilští tygři na Srí Lance jednají podle marxistické ideologie. ETA ve Španělsku, Rote Armee Fraktion v Německu, Světlá stezka v Peru, Pinochet v Chile, to vše můžeme uvést jako příklady teroristických organizací nebo separatistických hnutí.¹³

3.1 20. století

Již počátkem 20. století vzniká v Irsku na základě hnutí Sin Fein Irská republikánská armáda. Násilnými prostředky a atentáty se snažila dosáhnout sjednocení rozděleného Irska. Využívala k tomu napětí mezi katolíky a protestanty. Při těchto akcích zahynulo 3 500 lidí. Toto napětí a rozdělení trvá dodnes. Zbraně a finanční prostředky získávají tyto skupiny loupežemi, kontakty s politiky autoritativních režimů. Oběťmi jsou často civilní osoby, náhodní svědci.

V 60. letech vzniká teroristická nacionalistická organizace ETA, která způsobila smrt nejméně 1000 lidí. O desetiletí později vzniká v Itálii levicová teroristická organizace Rudé brigády, která se ve svých akcích zaměřila na dopravní centra. Také Afrika byla v 2. pol. 20. století zasažena činností některých teroristických organizací, které provedly několik únosů školáků a žen. Jižní Amerika byla zasažena v 70. letech

---

¹² *Světový terorismus: encyklopedie*. Praha, Svojtka & Co. 2001. 536 s. ISBN: 80-7237-340-4.

¹³ ŠÁNDOR, A. *Jak přežít nejen teroristický útok*. Praha: Autreo, 2019. 72 s. ISBN 978-80-906845-0-8.

činností nacionalistické organizace Světlá stezka. Usilovala o získání politické moci násilnými prostředky.¹⁴

V této souvislosti je třeba připomenout, že i v USA měly v minulosti problémy s přijetím přistěhovalců černé pleti. Kux-Klux-Klan ovlivňoval život ve Spojených státech až do poloviny 20. století. Tragicky se do dějin 20. století zapsal nacismus a fašismus, který způsobil smrt miliónů nevinných lidí. Akce nacistů před uchopením moci v Německu může charakterizovat jako teroristické činy. Dalším zdrojem teroristických akcí byl a je i dnes rasismus. George M. Fredrickson se rasismem zabývá důkladně v publikaci *Rasismus* z roku 2003.

3.2 21. století

Přelomem v nebezpečí terorismu se stal únos letadel a zničení nákupního centra Dvojčat v New Yorku. Celý svět si uvědomil, jaká nebezpečí hrozí lidstvu a od základu se změnila bezpečnostní opatření v letecké dopravě, ale i v ostatních oblastech života. V posledních letech byly časté také hackerské útoky, kdy byla vyřazena důležitá centra a důležitá zařízení s cílem „exportovat neklid“. Bezpečnostní služby jsou přetíženy zvýšenými nařízeními na letištích, městských centrech, důležitých průmyslových zařízeních. Teroristé jsou také často aktivizováni ve vězeních. Napětí trvá i uvnitř islámu.

Boj s terorismem je také náročný tím, že teroristické skupiny jsou decentralizované, často působí nezávisle na vedení. Filozof Noam Chomsky a investigativní novinář Andre Vlitchek oba uvádí ve svých příspěvcích, že nebezpečí terorismu s Evropě přeceňuje. Dle nich mnohem větší ztráty na životech zaznamenaly koloniální války a místní konflikty.¹⁵

Mezi některé konkrétní teroristické organizace patří Taliban, Islámský stát, Al-Káida, Hizballáh, Boko Haram anebo již výše zmíněná Světlá stezka, Tamilští tygři a Rudá brigáda.

3.2.1 Rusko

Září roku 2004 držela skupina teroristů v Beslanské škole na jihu Ruska cca 1200 lidí až po dobu 3 dnů. Oběťmi se po zásahu bezpečnostních sil stalo 334 lidí, z nichž 180 byly děti. Za tyto ztráty společnost poté obvinila zasahující síly, dle slov přeživších byl zásah proveden neprofesionálně.

---

¹⁴ *Světový terorismus: encyklopedie*. Praha, Svojtka & Co. 2001. 536 s. ISBN: 80-7237-340-4.

¹⁵ CHOMSKY, N. *Kdo vládne světu?* Praha, Karolinum. 2019. ISBN: 978-80-246-3626-9

V Petrohradském metru se 3. dubna 2017 odpálil sebevražedný Uzbek, který do Ruska přicestoval v roce 2010 z Kyrgyzstánu. Díky tomu, že se bomba ve vagóně metra odpálila mezi stanicemi a vlak zastavil už hned v další stanici, mohli záchranáři tak hned přispěchat na pomoc zraněným, proto po tomto útoku nebylo tolik ztrát na životech. Další útoky se staly v roce 2001 a 2002; první, sebevražedný, se udál na ruském letišti, při kterém zahynulo 35 lidí, druhý, kdy skupina teroristů, původem z Čečenska, obsadila divadlo a vzala několik lidí jako své rukojmí – 170 z nich přišlo o život.

Jeden z novějších útoků se udál také na škole, tentokrát v Tartarstánu, v Kazani, v roce 2021. O život přišlo sedm či devět dětí a jedna učitelka. Jednoho z útočnicků se podařilo zlikvidovat, druhého policie zatkla.¹⁶

3.2.2 Francie

Možná jedny z největších teroristických útoků moderní doby se odehrály 7. ledna 2015 a 13. listopadu téhož roku v hlavním městě Francie, Paříži. Lednový útok byl proveden na redakci satirického časopisu Charlie Hebdo. Zraněno bylo 10 lidí a o život přišlo 12. Během následného listopadového útoku bylo provedeno celkem šest teroristických útoků v rozmezí tří hodin, devíti útočníky. Vše začalo na stadionu, kde se odpálil první atentátník, poté útok pokračoval v několika barech, klubech, restauracích, a i pár domech. Stejně jako události 11. září, i tento útok otřásl celým světem. V číslech si tato série útoků vyžádala 130 mrtvých a 352 zraněných. Vyšetřování útoků se táhlo několik týdnů, zadrženo bylo jedenáct osob, jediný, kdo byl nakonec obviněný byl Salah Abdeslama.

Poslední francouzský teroristický útok nebyl možná tak početný na obětech, ovšem možná jeden z nejbrutálnějších. V kostele ve městě Nice na jihu Francie migrant z Tuniska v brzkých ranních hodinách ubodal nožem dva lidi a jedné ženě uřízl hlavu. Francouzská vláda po tomto útoku zvedla několikanásobně svoji ochranu proti teroristickým útokům.¹⁷

---

¹⁶ *Beslan, Kazaň a ty další. Tragické teroristické útoky v Rusku a neschopnost bezpečnostních složek.* [online] 2021. Dostupné také z WWW: <<https://www.reflex.cz/clanek/zpravy/107058/>>

¹⁷ SOBOLA, O. *Pět let od teroristických útoků v Paříži jsou islamisté stále hrozbou, naposledy zabíjeli ve Vídni* [online] 2020. Dostupné také z WWW: <<https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3224836-pet-let-od-teroristicky-utoku-v-parizi-jsou-islamiste-stale-hrozbou-naposledy>>

3.2.3 Velká Británie

Hned první z útoků v hlavním městě Británie byl možná jeden z nejkrvavějších. 4 muži se odpálili v londýnské veřejné dopravě, tři v metru a jeden v autobuse. Celkem si útoky vyžádaly 52 mrtvých a 700 zraněných.

V roce 2017 se ve Velké Británii staly celkem 4 útoky. První byl 22. března, kdy dvaapadesátiletý útočník najel autem na Westminsterském mostě do chodců, kde smrtelně zranil čtyři lidi, poté ubodal neozbrojeného policistu u parlamentu. Policie jej zastřelila. Další, více známý, útok se stal po koncertě americké zpěvačky Ariany Grande 22. května v Manchesteru, kdy se sebevražedný atentátník odpálil ve foyeru, zemřelo 22 lidí, 116 bylo zraněno. Zpěvačka o měsíc později uspořádala charitativní koncert pro rodiny obětí. Ten samý měsíc v Londýně trojice teroristů najela dodávkou do chodců v centru města, poté na nedalekém tržišti Borough zaútočili noži na okolní chodce. Tento útok si celkem vyžádal 8 mrtvých a 48 zraněných. Poslední se udál 19. června, kdy dodávka najela do muslimů u mešity na severu Londýna. Zemřel 1 člověk, zraněno bylo 10 lidí.¹⁸

3.2.4 Německo a Rakousko

19. prosince 2016, během berlínských Vánočních trhů, najel řidič nákladního vozu do návštěvníků trhů, útok stál život 12 lidí a 70 bylo zraněno, mezi nimi i jedna Češka. Jedním z mrtvých byl i původní řidič vozidla, který byl nalezen ve vozidle zastřelený. Nejnovější teroristický útok se stal před dvěma lety v rakouské metropoli. Přívrženec Islámského státu postřílel čtyři lidi před tím, než ho zastřelila policie.¹⁹

3.2.5 Izrael

V době dopisování této práce se v Izraeli staly tři teroristické útoky v rámci jednoho týdne. Po posledním, který se stal v úterý 29.3. vystoupal počet mrtvých na jedenáct lidí. V reakci na tyto útoky izraelská vláda několikanásobně zvýšila svoji obranu

---

¹⁸ *Přehled: Čtyři teroristické útoky ve Velké Británii za poslední čtyři měsíce.* [online] 2017. Dostupné také z WWW: <<https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/coda-utoky-vbritanii/r~508490f454cc11e790040025900fea04/>>

¹⁹ LHOŤAN, L. *Za teroristický útok v Berlíně, při kterém zemřela Češka, může neschopnost evropských úřadů* [online] 2020. Dostupné také z WWW: <<https://www.reflex.cz/clanek/komentare/104596/za-teroristicky-utok-v-berline-pri-kerem-zemrela-ceska-muze-neschopnost-evropskych-uradu.html>>

je připravena na další vlnu násilí, obzvláště s přiblížením Ramadánu, kdy se napětí mezi Palestinou, která mohla být za těmito útoky, a Izraelem vyšplhá na nejvyšší úrovni.²⁰

3.3 Invaze Ruska na Ukrajinu

Na přelomu roku 2021 a 2022, byla v celém světě naprosto jiná mezinárodně politická situace. Tehdejší situace měla úplně jiný charakter, než je dnešní. Žili jsme v domnění, že naše republika je místem klidu, míru a bezpečí. Všechny naše představy byly po 24. únoru 2022 vyvráceny. Agrese ruského totalismu na Ukrajinu proměnila celý svět, všechny demokratické systémy. Stalo se to, čemu nikdo zpočátku nechtěl uvěřit.

Velká země na východě Evropy byla brutálně napadena armádou, s níž se na konci 2. světové války podílela na porážce německého fašismu. Města na Ukrajině, která byla symbolem vítězství nad Hitlerem, se stala cílem toho nejbrutálnějšího ostřelování a ničení ruskou armádou. Zrůdnost těchto útoků byla podtržena zabíjením civilního obyvatelstva a dětí. Znovu jsme se přesvědčili, že pokud existuje ve světě totalitní systém, jehož cílem je ovládnutí jiných zemí, nebudeme v bezpečí.

Typicky totalitním způsobem Ruské velení zdůvodňovalo svoji „speciální operaci“ na Ukrajině „mezinárodní pomocí“ ruskému obyvatelstvu na Ukrajině, likvidace nacistických sil, nutností demilitarizace ukrajinského území. Opět se ukázalo, jak silnou zbraní jsou média, jak mohou manipulovat s veřejností. Zákaz většiny svobodných médií v Rusku přispěl k tomu, že značná část ruského obyvatelstva není pravdivě informována o bojích na Ukrajině, o většině událostí ve světě. Potvrdilo se, že hybridní válka není jen metodou teroristických organizací, ale celého státního systému.

V současné době má Evropa i celý svět před sebou základní problém. Sjednotit se na všech úrovních, hlavně v oblasti ekonomiky restrikcemi a omezeními a tím oslabit potenciál Ruska a izolovat ho evropské hospodářské pomoci. Izolace Ruska se musí týkat všech oblastí života. Vyloučení kontaktů s ruskými institucemi, které podporují Putinovu politiku, se ukazuje jako účinný prostředek. Umělci, sportovci, vědci mohou pravdivě svědčit o dění ve světě.

Pozitivním jevem v současné mezinárodní situace je fakt, že naprostá většina zemí řeší neustálé problémy společně a důsledně. Tím získávají všechna opatření sílu a účinnost. Odklon od závislosti na ruských zdrojích energií má být v nejbližší době

---

²⁰ KINGSLEY, P. *In Life, They Showed Israel's Breadth. In Death, They Were Victims* [online] 2022. Dostupné také z WWW: < <https://www.nytimes.com/2022/03/30/world/middleeast/israel-terrorism-attack.html>>

prvořadým cílem. Dalším jevem současné situace je silná mezinárodní podpora Ukrajiny zbraněmi a zbrojnými systémy. Jedině tak bude ukrajinská armáda schopná odrazit ruskou agresi a zabránit okupaci ukrajinského území. Dochází k situaci, která nemá obdoby od 2. světové války. Válka vyhnala již 3,5 miliónů lidí z rodné země a způsobuje nedožité škody v životech Ukrajinců. Pozitivním jevem, je, že naprostá většina obyvatel sousedních zemí přijímá vstřícně všechny běžence. Státní orgány zjednodušují způsob udělování azylu a občanství a umožňuje Ukrajincům zapojit se do pracovního procesu. Naši občané vycházejí běžencům vstříc a mnoho jich poskytuje ubytování. Ukázalo se také, že nestátní a charitativní organizace sehraávají velice důležitou roli v pomoci ukrajinským ženám a dětem.

Při prvním dokončení práce byly popsáno prvních pár měsíců invaze. Nyní invaze trvá již 5 měsíců a situace se nijak nezměnila. K 7. červnu se počet civilních obětí odhaduje v řádech několik tisíc, reálná čísla mohou být ovšem mnohem vyšší. Ohledně vojáků, počet buď zajatých nebo zabitých vojáků se odhaduje nad 30 tisíc, ovšem ani toto číslo nemusí být přesné. Nejtvrďší boje se odehrály v Donbasu, Doněcku a dalších městech na východě země, které jsou silně proruské a ve kterých již dříve byly jisté nepokoje.²¹

Touto kapitolou mělo být potvrzeno, že hranice mezi terorismem skupinovým a terorismem státním není jasná a původce těchto nelidských činů a kruté politiky můžeme nazvat teroristy. Proto, jak bylo zmíněno v kapitola „Rasismus a Terorismus“, bychom neměli kategorizovat všechny občany snědší pleti hned jako teroristy. Občas i lidé stejné pleti jako my můžou být zastánci tohoto protispolečenského jevu.

---

²¹ GÁFRIKOVÁ, E. *PŘEHLEDNĚ: Klíčové události války na Ukrajině, mapa invaze, počty uprchlíků.* 2022 [online] Dostupné také z WWW: <https://www.denik.cz/ze_sveta/ukrajina-valka-deni-prehledne.html>

4 Terorismus u nás

Generál Andor Šándor ve své knize „Jak přežít nejen teroristický útok“ tvrdí, že základní otázkou nyní není, zda u nás dojde k teroristickému útoku, ale kdy, kde a jak. Upozorňuje na fakt, že užíváním internetu dobrovolně ztrácíme soukromí, ohrožujeme sami sebe i svou rodinu. Připomíná také nebezpečí, o němž se málokdy zmiňujeme, tím je blackout.²²

Autoři časopisu Ekonom, Josef Pravec, Jaroslav Kramer a Eva Hníková, v roce 2015 se zabývají skutečností, jak se strach z islámu projevuje v dnešní době v myslích a vnímání světa u našich občanů. Konstatují, že pohled na činnost zpravodajských služeb se změnil ve prospěch oprávněnosti a důležitosti těchto institucí. Nejzásadnějším momentem byl útok na Dvojčata v New Yorku. Realisticky smýšlející lidé si uvědomují, že svět se změnil a že je třeba pro bezpečnosti státu provádět taková opatření, která mají i negativní dopad na osobní svobody, že je omezují v nutné míře. Změnil se například pohled lidí na růst nákladů na armádu. Apelují také na zvýšení pravomocí policie, tajných služeb a žádají snazší přístup k odposlechům, přestože Česká republika je 6. nejbezpečnější zemí Evropy. Nebezpečí však vidí v nárůstu nacionalismu. Objevují se útoky na židovskou komunitu nebo na komunity neintegrované a na okraji společnosti. V současné době si naprostá většina politiků uvědomuje ohrožení bezpečnosti v ČR větším přílivem migrantů. Statisticky se 83 % občanů obává rozšíření islámu u nás. Cílovou zemí migrantů většinou není naše země, stává se však transportní zemí. Naše bezpečnostní složky, Cizinecká policie, kontrolují vozidla a často zadržuje skupiny migrantů. Setkáváme se s pojmem „izraelizace“ života. Míní se tím zvýšená bezpečnostní opatření, prohlídky a kontroly za cenu ztráty osobní svobody občanů.²³

Také světová zpravodajství přinášejí důkazy, že boj s militárním islámem je dalším faktorem v destabilizaci života nejen demokratický režimů v Evropě, ale i na Předním Východě. Autoři poukazují na ekonomickou podporu islámského hnutí ze strany státu asijských (Irán, Afghánistán) ale i ze strany zbrojních vyspělých evropských zemí. Politolog Ladislav Mrklas připomíná, že pokud se situace vyhročí, bude třeba omezit práva a svobody našich občanů. Také politická reprezentace si uvědomuje nutnost obrany před militantním islámem. Strach se nezastavuje na hranicích Francie, Německa a dalších států, kde je tato obava každodenním faktorem života občana. Více než tři čtvrtiny

---

²² ŠÁNDOR, A. *Jak přežít nejen teroristický útok*. Praha: Autreo, 2019. 72 s. ISBN 978-80-906845-0-8.

²³ PRAVEC, J. *Nový život s terorem* [online, článek] 2015. Dostupné také z WWW: <<https://ekonom.cz/c1-64905570-novy-zivot-s-terorem>>

Francouzů souhlasí se sledováním policie a zpravodajských služeb. Zároveň také souhlasí s navýšením počtu členů tajných služeb.

Za cenu zajištění bezpečnosti naší republiky budeme muset zaplatit suspendaci určitých svobod a občanských práv. Obavy z militárního islámu se dotýkají všech evropských zemí. Až 84 % procent Francouzů souhlasí se sledováním strany policie. Další státy navrhuje počty zaměstnanců tajných služeb.

Strach z nárůstu vlivu islámu u nás je znatelný v některých oblastech republiky. Občané poukazují na skutečnost, že islámská komunita nerespektuje pravidla soužití s většinou společnosti. O existenci cizích rozvědek jsme se přesvědčily ve Vrběticích, kde došlo k výbuchu muničního skladu. Jako pachatel se jeví členové ruských tajných služeb. Tato akce je dokladem že nebezpečí státního terorismu je reálné. Také napětí na Polsko-běloruských hranicích je cíleně vyvoláváno tajnými službami Běloruska a Ruské federace.

Většina lidí u nás vnímá s obavami zprávy o imigrantech z asijských i afrických zemí. Potencionální nebezpečí spočívá v sociálním složení imigrantů. Většinou se jedná o mladé lidi, většinou muže, pro které je Západ vidinou zaslíbené země. V posledních letech se zlepšilo i materiální vybavení cizinecké policie, které umožňuje efektivně kontrolovat totožnost imigrantů lépe zachytit nelegální cesty a umisťovat nelegální uprchlíky v detenčních zařízeních. Důležitým faktorem je skutečnost, že naše republika není cílovou ale tranzitní zemí. Tato skutečnost se však může s vývojem situace měnit.

Při řešení všech těchto problémů sehrává hlavní roli vnitro. Jeho akceschopnost zvyšuje i zpřísnění azylového zákona. Důležitým úkolem je personální posílení bezpečnostních složek. Podle autorů příspěvku bude nutné zvýšit i počty agentů a specialistů na oblast Blízkého Východu. Bezpečnostní expert Andor Šándor zdůrazňuje, že výchova a vyškolení agentů je náročný a dlouhodobý úkol. S tím musí také počítat rozpočet ministerstev vnitra.²⁴

Podle mínění odborníků bude zapotřebí zvýšit pravomoce bezpečnostních služeb. Sledování a odposlech podezřelých osob je činnost časově a personálně náročná. Podle některých odborníků není v České republice nošení zbraní reálné. Tento problém ve větší míře řeší USA.²⁵

---

²⁴ FAJMONOVÁ, V. *Kritická studia terorismu: přehodnocení jeho hrozby*. In: Politická revue. Roč. 23, č. 1, s. 197-215, 2017. ISSN: 1211-0353.

²⁵ VEGRICHTOVÁ, B. *Bezpečnostní hrozby současnosti*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2016. 290 s. ISBN: 978-80-7251-462-5.

Jiná situace by nastala v případě krizového stavu. Sledování, odposlechy, zabavené věci by se staly běžným jevem. Podobná situace existuje v Izraeli, kde bezpečnostní kontroly výskyt ozbrojených složek i hlášení o podezřelých osobách je běžnou záležitostí. Také v Rusku na příkaz prezidenta Putina se mají razantně likvidovat extrémisté a teroristé. V naší republice není dosud legislativně stanoven postup a opatření v krizové situaci. Zřejmě by muselo dojít k porušení ústavního pořádku. Některá základní práva (právo na život, zákaz mučení a ponižujícího zacházení) však nelze překročit. Lze očekávat střet mezi liberalismem a potřebou bezpečnosti.²⁶

Závěrem můžeme konstatovat, že bezpečnostní opatření u nás budou reagovat na vývoj situace. Jednalo by se o:

- kontroly pomocí bezpečnostních rámců,
- koordinace trojice bezpečnostních služeb,
- využití agentů a zpravodajců,
- častější odposlechy,
- nárůst policistů,
- zesílení bezpečnostních složek,
- branná povinnost,
- ozbrojování některých obyvatel.

4.1 Historie terorismu u nás (před a po roce 1989)

Ačkoliv bylo v předchozí kapitole konstatováno, že terorismus v Česku není velká hrozba, neznamená to, že terorismus u nás není vůbec. Webové stránky Ministerstva vnitra České republiky uvádí, že za dob socialismu u nás sloužilo Československo nejen jako útočiště a místo pro školení teroristů, ale obyvatelé Československa byli také vysíláni do zemí s touto ideologií. Už ovšem v roce 1957 byl proveden naší rozvědkou ve Francii pumový útok, který byl proti předchůdci Evropské unie, ESUO, s cílem shodit vinu na tehdejší neonacistické Německo.

Po Sametové revoluci a pádu komunismu se otočily zájmy republiky směrem na západ, čímž došlo k rozpletení přátelských svazků např. s Libyí a dalšími východně orientovanými zeměmi. Díky poskytování azylu pro teroristy u nás je území naší republiky arabským teroristům ovšem velmi známé, proto je zde možnost útoků jako forma pomsty. Tento strach se ještě zveličil po tom, co jsme v roce 1999 vstoupili do NATO, tím potvrdili své spojení s USA a západní Evropou a vytvořili si i nové

---

²⁶ RAŠEK, A. *Média a terorismus*. In: *Sondy Revue*. Roč. 28, č. 3, s. 26, 2018. ISSN: 1802-906X.

potencionální nepřátele. Existuje zde také riziko, že v islámských teroristických skupinách se můžou nacházet lidé, kteří u nás studovali, mají znalosti ohledně naší bezpečnosti a dobře znají naše území, tím pádem i vědí na jakých místech nám můžou způsobit největší újmu.²⁷

I tak ovšem ke klasickému teroristickému útoku, který by se vázal na nějakou větší globální teroristickou organizaci, zatím na našem území nedošlo, pouze k násilným trestným činům se znaky terorismu. Ve valné většině případů se jednalo o exploze, jsou zde i výjimky. Například – v květnu roku 1997 se duševně narušený muž odpálil za pomoci semtexu v hale ozdravovny, zranil dalších 15 osob. Další výjimkou bylo, když v roce 1998 neznámý muž vyhrožoval potravinářským řetězcům, že otráví jejich výrobky salmonelou. Netrvalo dlouho, než Policie muže dopadla. Poslední takovýto případ se stal o rok později v březnu, kdy na adresu MF DNES přišel anonymní dopis, v němž odesílatel označující se za *Výbor na ochranu České republiky* pod pohrůzkou teroristického útoku protestoval proti začlenění České republiky do NATO a proti připravovanému vstupu ČR do Evropské unie.

Z posledních dvou desetiletí zde máme pouze dva "*teroristické útoky*", které stojí za zmínku. První je podobný již zmíněnému z roku 1998, kdy v roce 2001 byla opět jedna potravinářská firma terčem výhrůžek, že její výrobky budou nakaženy salmonelou. Pachatel se také dožadoval finančního obnosu ve výši šest miliónů korun. Tyto dva sobě podobné činy můžeme nazývat tzv. bioterorismem. Druhým, novějším, je čin z roku 2017, kdy důchodce Jaromír Balda skácel na koleje mezi stanicemi Mladá Boleslav a Bakov nad Jizerou strom. Cílem jeho konání mělo být vzbuzení strachu a nenávisti proti islámským migrantům. Nikdo se naštěstí nezranil, a ačkoliv zde byly návrhy na mírnější trest, Baldovi bylo nakonec uloženo čtyři roky odnětí svobody spolu s léčením a úhradou, kterou způsobil Českým drahám. Po vykonání 2/3 trestu mu ovšem soud vyslovil souhlas s podmíněným propuštěním, ve vězení tak strávil pouze 2 roky a 8 měsíců. Stal se ovšem prvním Čechem, který byl odsouzený za terorismus.²⁸

---

²⁷ *Terorismus a jeho projevy v někdejším Československu a dnešní České republice*. [online] 2022. Dostupné také z WWW: <<https://www.mvcr.cz/clanek/terorismus-a-jeho-projevy-v-nekdejsim-ceskoslovensku-a-dnesni-ceske-republice.aspx>>

²⁸ ŠKODA, J. *Soud podmíněně propustil Jaromíra Baldu, který byl jako první Čech odsouzený za terorismus*. [online] 2020. Dostupné také z WWW: <<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3237752-soud-podminene-propustil-jaromira-baldu-ktery-byl-jako-prvni-cech-odsouzeny-za>>

5 Jak se bránit terorismu?

Štěstí přeje připraveným – svět, ve kterém žijeme je mnohem méně předvídatelný, než jsme byli zvyklí, a tím pádem i značně nebezpečný – Islámský stát nebyl potlačen ba naopak. V Afghánistánu převzali moc prakticky na celém území islamisté. V západoevropských zemích se muslimské komunity špatně integrují – vzniká napětí mezi nimi a domácí většinou (Velká Británie, Německo, Francie, Švédsko, Nizozemí). Základní otázka není, zda u nás dojde k teroristickému útoku, ale kdy, kde a jak.

Mnohá opatření na posílení bezpečnosti jsou dokladem, že naše služby si nebezpečí uvědomují. Uprchlíci vyskytující se na našem území jsou důkladně prověřováni a případně vraceni do svých zemí. Ukazuje se, že nejúčinnější je pomoc migrantům v jejich zemích. Dalším krokem k bezpečnosti společnosti je rozšiřování kamerových systémů, což napomáhá i v boji s obecnou kriminalitou. V naší republice působí a spolupracují Bezpečnostní a informační služba, Úřad pro zahraniční styky a informace, a Vojenské zpravodajství.²⁹

Bezpečnostní expert Andor Šándor navrhuje zjednodušení povolování odposlechů. Nutné je také navýšení počtu agentů hovořících arabsky a specialistů na Blízký Východ. Naprosto potřebná a nutná je spolupráce s bezpečnostními službami nejen v EU, ale i ostatními demokratickými státy. Počítá se také se skutečností, že některé teroristické akce jsou nařizeny na tzv. měkké cíle, tedy na civilní obyvatelstvo. Někteří členové Ústavního soudu konstatují, že Česko není dostatečně legislativně připraveno na možné situace vyvolané teroristickými akcemi. Při nebezpečí ohrožujícím životy lidí by neuplatila pravidlo o nedotknutelnosti obydlí atd.

Ukazuje se také, že rozpor mezi liberální politikou a požadavkem bezpečnosti bude trvalým jevem dnešní společnosti. Týká se to hlavně cestování a možnosti shromažďování. Už dnes fungují při vstupu na mnohá důležitá místa detekční rámy, počítá se také s větším zapojením žen v bezpečnostních službách.³⁰

V reakci na momentální situaci ovšem došlo ke změně migračního zákona. Migranti z Ukrajiny jsou přijímáni na území republiky bez jakýchkoliv větších kontrol.

---

²⁹ ŠIMEČKA, M. *Krajina po Bruselu*. In: Respekt. Roč. 27, č. 13, s. 14, 2016. ISSN: 0862-6545.

³⁰ ŠÁNDOR, A. *Jak přežít nejen teroristický útok*. Praha: Autreo, 2019. 72 s. ISBN 978-80-906845-0-8.

6 Globalizace

S pojmem globalizace se setkáváme na přelomu 20. a 21. století. Slovo globální si vysvětlujeme jako úplný, týkající se celého světa, tedy celé planety Země. Při studii tohoto jevu se setkáváme s některými pojmy jako jsou pluralita, multikulturalismus, integrace a dalšími.

Pojmem globalizace rozumíme proces současného světa probíhající hlavně v oblasti ekonomiky. Společnosti celého světa jsou více či méně integrovány do celosvětového dění, které zastrahuje současné národní a místní systémy. O globalizaci můžeme hovořit i v oblasti kultury, zdravotnictví, dopravy, ochrany životního prostředí. Všechny tyto oblasti jsou dnes mnohem více propojeny a navzájem se ovlivňují. Globalizace také přinesla rychlé zvýšení životní úrovně v zemích třetího světa a v už vyspělých zemích se pouze objevily cenově atraktivnější služby a zboží. Definice globalizace jako takové není jasná, často je zaměňována s dalšími pojmy jako jsou internacionalizace, transnacionalizace a integrace. Internacionalizace definuje proces rostoucího geografického šíření aktivit mimo národní hranice, transnacionalizace je systém korporací.

Dnešní světová doprava (hlavně letecká a námořní) je navzájem koordinována, sbírají se národní zájmy. Obrovské kontejnerové lodě brázdí oceány a žádná vzdálenost není překážkou. Letecký provoz je tak hustý, že musí být celosvětově řízen, jinak by došlo k ohrožení bezpečnosti. Řešení současné covidové pandemie vyvolalo nadnárodní korporace k rychlému hledání léků a vakcín. Svět je v současné době tak propojen, že se prakticky ihned dozvídáme jakékoliv informace z míst velmi vzdálených. Tímto procesem se však sbírají národnostní rozdíly mezi zeměmi.

Také veškeré globální problémy vyplývají z nedomýšlených zásahů lidské civilizace. Nadprodukce plastů způsobuje problémy světových oceánů a ohrožuje biodiverzitu moří. Životní ovzduší je dalším globálním problémem. Některé společnosti nereflktují úsilí o snížení emisí a způsobují nenahraditelné škody na životech občanů naší planety.³¹

Soustředme nyní pozornost na pojem pluralita. V dřívějších dobách byl často stát a národ cápány jako identita. Nová moderní doba znamenala popření tohoto tvrzení. Vznikají společnosti a státy, které z různých důvodů sdružují více národů, etnik do jednoho státního celku. Pluralismus chápe autor knihy „Pluralismus, multikulturalismus

---

³¹ DLOUHÁ, J., DLOUHÝ, J., MEZŘICKÝ, V. *Globalizace a globální problémy*. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2006. 312 s. ISBN 80-87076-01-X.

a přistěhovalci“ Giovanni Sartori³² jako společný život v rozlišnostech. Vstup, do pluralitní společnosti znamená zisk i ústupek, ovšem pokud si jednotlivé entity navzájem respektují a poskytují si ústupky. To vše je možné jen v rámci dobrovolnosti a vzájemné výhodnosti. Multikulturalismus chápeme jako společné soužití různých kultur. Pluralismus tedy podporuje přizpůsobivost různých kultur nutnou pro integraci. V současné době vidíme zásadní odlišnosti v integraci jiných kultur. Přijímání mladých migrantů z islámských států Asie a Afriky je kardinálně odlišné od přijímání uprchlíků z Ukrajiny v posledních dnech. Ze strany ukrajinských běženců vidíme velkou snahu o integraci do kultur hostitelských zemí. Také sociální složení migrantů je naprosto odlišné. Jedná se převážně o matky s dětmi a staré lidi. Svoji roli také hraje fakt, že mnozí utečenci mají (zvláště u nás) zázemí v členech rodin, kteří u nás již delší dobu pracují. Podmínkou pro společnou existenci více kultur (tedy multikulturalismus) je otevřená společnost, založená na demokratických základech. V totalitních systémech není společná existence kultur možná.

Dalším tématem, kterým se Sartori zabývá je imigrace. Dříve Evropa vyvážela emigranty. Dnes Evropa dováží imigranty, je jimi obléhána a nedokáže přívalem zastavit. Chudoba afro-arabského světa způsobená demografickou explozí v těchto zemích je hlavní příčinou imigračního přílivu. Lidé dříve svázáni se zemědělstvím a půdou odcházejí za lepším do městských aglomerací, kde ztrácejí svoji identitu a stávají se nezaměstnanými a odtud přicházejí za vidinou lepšího světa. Islám uznává stejná práva pouze, a to na základě koránu. Proto je příslušník tohoto vyznání těžko integrovatelný.

Nejmarkantnější rozdíly v integraci imigrantů do většinové společnosti vidíme u příslušníků islámské kultury. Korán je jediným zdrojem islámského práva, víra má totalitní charakter a nepřipouští žádnou toleranci. V dnešní době hovoříme o muslimských a islámských státech. Muslimský stát může být státem sekulárním – světským (Turecko, částečně i Tunisko, Maroko, Alžírsko a Egypt). Fundamentalisté autentického islámu vyvážejí militantní skupiny, které usilují o tři základní cíle; očistit muslimský svět, obrátit na víru částečně muslimské země a obnovit svatou válku (džihád) proti Západu. Svaté právo šaría prostupuje všemi oblastmi života věřícího.

V závěru této kapitoly se naskytá otevřená otázka – koho a jak integrovat? Každá migrační vlna má jiný charakter, je tvořena odlišnými sociálními skupinami. Záleží také na charakteru hostitelské země, na její vyspělosti, humanitě, ekonomických možnostech.

---

³² SARTORI, G. *Pluralismus, multikulturalismus a přistěhovalci*. Praha, Dokořán, 2005. 136 s. ISBN: 80-7363-022-2.

6.1 Efekty a problémy globalizace

Jako každá i věc i globalizace má své kladné a záporné efekty.

Mezi kladné patří rozvoj technologií, šetří čas a energii a díky vzniku nadnárodních společností tak dochází k tomu, že služby mají širší rozsah a větší schopnost splnit poptávku zákazníků. Také podporuje dříve rozvojové země, které díky ní mají dnes mnohem lepší ekonomiku, další země, které se do procesu připojily později a jsou na cestě k ideální ekonomice, a nakonec i menší země, které teprve začínají.

Negativním efektem, které s sebou globalizace přináší je hlavně krize. Pokud zkolabuje ekonomika jednoho státu, můžou následovat i další státy a výsledkem může být celosvětová krize. Jako příklad tohoto negativa můžeme uvést opět velice aktuální téma – válka mezi Ukrajinou a Ruskem. Většina mezinárodních institucí odchází z Ruska, což vede k narušení obchodních vztahů, mezi nimi i dvě naše automobilové výroby. To povede k zhoršení ekonomiky i zde, u nás v Česku. Dále velké obchodní řetězce způsobují krach pro malé podnikatele. Stejně jako má globalizace kladné efekty na méně rozvinuté státy, má na ně i záporné. To se týká hlavně velké míry nezaměstnanosti a také oslabení jejich rolí v celosvětové ekonomice.³³

Jednotlivé problémy, které s sebou přináší globalizace, se snažil popsat ve svojí knize „Pravé poledne“ ředitel Světové banky Jean-François Rischard. Člení je do 3 skupin – globální statky, záležitosti vyžadující globální závazky a problémy vyžadující právní regulaci.

Do první kategorie, globálních statky, se řadí problém globálního oteplování, nedostatek ryb a vody, deforestace a znečištění moří. Druhá kategorie obsahuje chudobu, vzdělávání, nebezpečí pandemie, prevenci přírodních katastrof a udržení míru. Do poslední kategorie patří obchod s drogami, pracovní podmínky a další druhy obchodu jako například obchod s autorskými právy a další.³⁴

---

³³ DLOUHÁ, J., DLOUHÝ, J., MEZŘICKÝ, V. *Globalizace a globální problémy*. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2006. 312 s. ISBN 80-87076-01-X.

³⁴ RISHARD, J. *Pravé poledne*, New York, Basic Books, 2003. 256 s. ISBN: 0465070108

7 Historie globalizace

Při studiu světových dějin nutně dojdeme k závěru, že proces propojování světa je trvalým jevem. Již historické kultury se navzájem ovlivňovaly (Řím, Řecko, Persie, Čína, Egypt). Některé civilizace se nedokázaly přizpůsobit změnám a postupně zanikaly. Stejnými problémy trpí dnešní svět.

Petr Gazdík se ve zmiňované publikaci *Povahou změny zabývá krizí civilizace*. Slovo krize je často zmiňováno v diskusi, kdy skončí ekonomická krize. Uvádí na pravou míru naše vize o stoupaní k světlým zítřkům. Nabídka nekonečného růstu civilizace je nezodpovědná a pravda o nutnosti úsporných řešení je nepopulární. To platí hlavně před volbami. Je nutné si přiznat, že večírek skončil. Levice i pravice si musí přiznat reálné možnosti výdajů státního rozpočtu. Populismus je v takové situaci nebezpečný může vést k ohrožení demokratického systému a jeho erozi. V závěru uvádí myšlenku T. Bati: „Příčinou krize je morální bída.“³⁵

Termín globalizace jako takový se začal používat až v 90. letech 20. století, poprvé použit americkým ekonomem Theodorem Levitem. Počátky tohoto jevu datuje Raymond Earl Baldwin ovšem už do doby 300 000 let před naším letopočtem. Baldwin také stanovil 4 základní fáze vývoje globalizace.³⁶

7.1 Osidlování světa (300 000 – 10 000 př. n. l.)

Dle Baldwina globalizace začala kolem roku 300 000 př. n. l. se začátkem věku moudrého člověka. Z Afriky se člověk přesunul do dalších částí světa, zvláště do těch míst, kde byl dobrý přístup k potravě (nejlépe v blízkosti vody).

7.2 Lokalizace ekonomiky (10 000 př. n. l.)

Postupně se člověk naučil si potravu pěstovat sám bez potřeby se neustále stěhovat. Toto vedlo k rozvoji obchodu, který byl nejdříve výměnný a poté za peníze. Na vrchol světového obchodu se v této fázi dostaly země Blízkého východu jako Turecko, Irák, Írán a Egypt spolu se západní Čínou.

7.3 Globalizace lokálních ekonomik (1820–1990)

Další rozvoj přišel s vynálezem parního stroje a s revolucí průmyslu. Díky tomuto bylo možné pokročit s přepravou zboží na dlouhé vzdálenosti, po souši i po moři. Některé

---

³⁵ BÁRTA, M. *Povaha změny*, FOLTÝN, O. KOVÁŘ, M. Praha, Vyšehrad, 2015. 336 s. ISBN 978-80-7429-641-3.

³⁶ *Dlouhá historie globalizace ve zkratce*. [online] 2019. Dostupné také z WWW: <<https://www.investicniweb.cz/ekonomika-politika/ekonomika/dlouha-historie-globalizace-ve-zkratce>>

hůře dostupné zboží se tak stalo pro lidi dostupnější, rozhodovalo se tak které země budou bohatší a které chudší. Další znaky tohoto globalizačního období, které nastaly až spíše před první světovou válkou byly obrovská migrace pracovníků z méně rozvinutých zemí do více vyspělejších a progres v komunikačních zařízeních. Přeprava zboží na větší vzdálenosti znamenalo také uzavírání obchodních smluv, převážně mezi státy Evropy, jehož výsledkem bylo posílení konkurence a úprava průmyslu v oněch státech.

Po první světové válce se stav ekonomiky zhoršil, na což reagovaly vlády tzv. protekcionistickou politikou. Tento termín znamenal, že vnitřní hospodářství státu bylo chráněno před konkurencí ze zahraničí. Tato politika s sebou ovšem přinesla i zápory. Prvním byla narůstající ekonomická deprese ve světě, jejíž vrcholem byla Velká hospodářská krize v roce 1929 v New Yorku na Wall Street. Druhým problémem byla míra nezaměstnanosti, která i přes velkou migraci stále neustupovala. Výsledkem tohoto období byl propad globální ekonomiky o třetinu.

Poučení z předchozího poválečného období, po druhé světové válce převládala snaha globální ekonomiku posílit. Odstraňovaly se bariéry, které vznikly během války, aby byl opět obnoven obchod se zbožím, službami a pohyb kapitálu. Důležitá zde byla spolupráce s USA a cíl obnovit obchod i mimo Evropu. K tomu pomohl také rozvoj technologií, nejvíce v oblasti komunikací a počítačů.³⁷

7.4 Globalizace výroby (1990-dosud)

V poslední etapě historie globalizace se začala vyvíjet výpočetní technika a telekomunikační zařízení. Je tak možné s dnešní době sdílet rychle zboží a informace. Společnosti tak rozmisťují svoji výrobu do různých částí světa a náklady na výrobu nejsou tak velké.

---

³⁷ HAZUKOVÁ, J. *Historické přístupy k procesům globalizace*. Praha. Husitská teologická fakulta. [online] Dostupné také z WWW: <https://www.htf.cuni.cz/HTF-80-version1-08_historicke_pristupy_k_proce.ppt>

8 Rizika terorismu spojená s globalizací

V úvodní části této kapitoly je určitě důležité zmínit, že globalizace s jejím vývojem postupně ovlivňuje i ostatní subjekty. Svět je propojenější a vše snadnější, ale zároveň také vznikají větší rizika. Jak bylo napsáno dříve, historický vývoj tohoto jevu dokazuje, že je svět vzájemně propojený a jedna událost může ovlivnit celý svět. Profesor a autor John Ravenhill ve svojí knize *Global Political Economy* uvádí, že „globalizace je rozšiřování, prohlubování a zrychlení mezinárodní konektivity“³⁸.

Jeden z prostředků šíření terorismu, který také souvisí s globalizací, je internet a sociální média. Ten zažil s růstem globalizace velký vývoj. Ať už chatovací místnosti, konkrétní webové stránky nebo programy umožňují rozšiřovat teroristické ideologie, a tak je výhodnější pro teroristické organizace nabrat nové členy. Na druhou stranu přes tyto formy se také rychle dozvídáme o momentálně probíhajících událostech, které se dějí po celém světě a sdílíme o nich data prakticky v řádu sekund. Do technického rozvoje bych také zařadila rozvoj týkající se dopravy, kdy stejně jako s šířením informací, se můžeme dostat z jednoho místa na světě na druhé během i několika hodin. To ovšem může znamenat i zneužívání teroristickými organizacemi. Díky rychlému šíření informací se může zpráva o teroristickém útoku rozšířit i po celém světě a s ní se přenáší také její efekt. Proto se teroristé snaží, aby jejich útoky byly co nejvíce medializovány, aby se o nich dozvědělo co možná nejvíce lidí. Videá, kde se popravují rukojmí, přímo záběry z místa útoku...

Další evoluce, která nastala s rozvojem technologií, se týká peněz a zdrojů. Věci, zbraně a peníze jsou dostupnější pro teroristy, a tak globalizace napomáhá terorismu. Proto také zdroje terorismu pocházejí z méně rozvinutých zemí. Chudoba vytváří stav bezvýchodnosti, a tak se zvyšuje možnost výskytu násilí. V rámci faktorů financí je ještě terorismus ovlivněn skrz převody peněz, kdy systém není schopný neustále sledovat, kam peníze míří. Peníze tak můžou mířit na účet teroristický skupin bez našeho vědomí. Problémy týkající se bezpečnosti a globalizace můžeme rozdělit do tří hlavních.

---

³⁸ RAVENHILL, J. *Global Political Economy*. 6. vydání, Oxford, Oxford University Press, 2020. ISBN: 9780198820642.

- zvětšující se rozdíly mezi Severem a Jihem (Sever – sever Evropy, Severní Amerika a Asie; Jih – Afrika a část Jižní Ameriky),
- islámské země,
- změny klimatu a další globální problémy spojené s ekosystémem.

Hlavní hrozba jsou zbraně hromadného ničení a technologie spojené s vývojem těchto zbraní. Navíc, po tom, co se v roce 2005 nepodařilo opět sjednat dohodu z roku 1968 o zákazu zbraní hromadného ničení, se tato hrozba zvětšila. Po konci 2. světové války se jen některé státy staly vlastníky zbraní hromadného ničení. Patří sem například Izrael, Pákistán, Indie a nejnovější, Írán. Další země se ovšem můžou v proudu času přidávat.

Jako další riziko, které zbraně hromadného ničení podporují, je likvidování jaderných zbraní a dalších, které dříve vlastnil Sovětský svaz. Při likvidování nejsou tyto zbraně dostatečně chráněny, a to vytváří prostor pro teroristy a další formy organizovaného zločinu, které se snaží materiály získat k vlastní potřebě. Důvodem může být převrat v tehdejší Sovětském svazu v roce 1991, kdy atomový areál nebyl pod dohledem, což mohlo docílit k získání atomového materiálu účastníky puče. Proto se v tom samém roce schválili ve Spojených státech *Nunn-Lugar Act*, který se zaměřuje na likvidaci chemických, nukleárních a biologických zbraní, a to hlavně v Rusku, Bělorusku, Ukrajině a Kazachstánu. To je realizováno prostřednictvím dotací z Ameriky a NATO celkově. Poslední oblast je rozčlenění nukleárních, biologických a chemických zbraní. Riziko použití se stále zvyšuje a s ním i dopady na životy a zdraví lidí a také k narušení stability života společnosti.

Ne všichni však s touto teorií souhlasili. Analýza provedená profesory Quan Li a Drewem Shaubem, ve které testovali výsledky ze 112 zemí z časového úseku mezi lety 1975-1997, ukázala, že globalizace nemá žádný přímý pozitivní vliv na teroristické subjekty. Další studie, která byla provedena ohledně dopadu terorismu na ceny ropy, měla zjistit, zda konflikt může ovlivnit akciový trh, pokud by byl dostatečně velký. Dospěla k závěru, že ceny ropy se nezvyšují, naopak v některých případech během konfliktů se může cena ropy zvýšit. Toto dnes ovšem už také neplatí. Současná situace způsobuje ztenčení zásob ropy a plynu, a to vede k zvyšování ceny. Alberto Abadie poté provedl studii, která se hlavně zaměřovala na fakt, jestli je terorismus způsoben chudobou. Tato studie vyšla s výsledkem, že chudoba neovlivňuje výskyt terorismu, jako spíš politická situace. Poslední studii provedl Peter Kurrild-Klitgaard. Ta se týkala, jak se přítomnost mezinárodního terorismu ovlivňuje politickými a hospodářskými opatřeními. Výsledek

toto tvrzení vyvrátil a ukázal, že určité části globalizace neovlivňují terorismus v takové míře, jak si myslíme.

Historie nám také ukázala, že pokud proběhne teroristický útok, nevinní lidé z postižené země utíkají do bezpečnějších oblastí, což plynule vede ke globalizaci, migraci a oslabení země a oslabená země je náchylnější k terorismu. V těchto zaostalých zemích vidí, jak se ve vyspělejších zemích žije, což v nich vzbuzuje nenávist a nechť se přizpůsobovat tradicím a život v nedomovských zemích.

Jako příklady pro vysvětlení tohoto problému jsem se rozhodla použít 3 teroristické útoky z posledních let, které už jsem také v této práci zmínila, a to konkrétně útok v londýnském metru z roku 2005, dále osudný útok na Twin Towers z roku 2001 a poslední je útok v Madridu z roku 2004.

Začala bych s útoky v New Yorku. Zde, jen pár dní po provedení útoku, již někteří Američané sváděli vinu na globalizaci. Globalizace nikdy nebyla brána ve velmi pozitivním smyslu, takže možnost spojení těchto útoků s ní nenávist lidí k tomuto jevu ještě prohloubila. Jako jeden z nejvíce možných důvodů útoku možná ovšem není globalizace (islámské státy jsou státy třetího světa, chudobné, zavržené globalizací), ale jak ukázaly studie zmíněné výše, chudoba nemusela být motivace pro tento čin, jako spíše čistá nenávist islámských občanů k Americe.³⁹

Teroristický útok v Madridu se stal během rána ve čtyřech vlakových soupravách v různých částech města. Celkový počet odpálených výbušnin se vyšplhal na cca 10 kilogramů dynamitu, které byly odpáleny mobilními telefony ovládanými teroristy. Na životech si tyto útoky vyžádaly 191 lidí a skoro dva tisíce bylo zraněno. Jak byl tento útok ovlivněn globalismem je hlavně vidět v technice, která byla použita. Ukázala se zde stránka globalizace spojená s dostupností zboží. Atentátníci tak mohli získat technologii na odpálení bomb, a i výbušniny samotné.⁴⁰

Stejně jako v Madridu tak i v Londýně se teroristické útoky odehrály v prostředcích veřejné dopravy. Dopady na světovou ekonomiku po těchto útocích ovšem byly poměrně limitované. Po tom, co se zjistilo, že materiální škody nebyly velké, trh v Británii se po krátkém pádu opět zvedl na úroveň, ve které se nacházel před útoky.⁴¹

---

³⁹ EICHLER, J. *Hrozba globálního terorismu a její vyhodnocování*. In: Mezinárodní vztahy, Roč. 41, č. 3, s. 19–45, 2006. Dostupné také z WWW: <<https://mv.iir.cz/article/download/224/260>>

⁴⁰ *Před 15 lety udeřili v Madridu teroristé. Strůjci nejhroššího útoku ve Španělsku dostali tisíce let vězení*. [online] 2019. Dostupné také z WWW: <<https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2756501-pred-15-lety-uderili-v-madridu-teroriste-strujci-nejhorsiho-utoku-ve-spanelsku-dostali>>

⁴¹ STROM, J. K. *Interagency Coordination: Lessons Learned From the 2005 London Train Bombings*. EYERMAN, J. In: NIJ Journal. Č. 260, 2008. Dostupné také z WWW: <<https://www.ojp.gov/pdffiles1/nij/224088.pdf>>

9 SWOT analýza

Zkratka SWOT znamená strengths, weaknesses, opportunities a threats. Zabývá se tedy silnými a slabými stránkami, příležitostmi a hrozbami. Využívá se hlavně u marketingu při plánování podniku na delší dobu.

Analýza rozděluje čtyři základní strategie:

- max-max – silné stránky i příležitosti jsou maximální
- max-min – silné stránky jsou maximální, hrozby jsou naopak minimální
- min-max – slabé stránky jsou minimalizované a příležitosti jsou maximální
- min-min – slabé stránky i hrozby jsou minimální

Rozhodování, jakou strategii vedoucí nebo management, je rozděleno do 6 fází – definování, analýza, vytváření, klasifikace, hodnocení a rozhodování. Nejdůležitější je fáze definování, analýza, vytváření a klasifikace. Definování vyjadřuje daný cíl, kterého je potřeba dosáhnout, jeho dosažení je samozřejmě potřeba překonat určité překážky. Fáze analýzy hromadí a vyhodnocuje získané informace, které byly získány efektivně a správně popsány. Předposlední je fáze generování, kdy se hledají alternativy, které by měly vést k dopředu určenému cíli. Toho můžeme docílit buď kreativním myšlením (brainstorming) nebo systematicko-analytickým. Poslední je fáze klasifikace. Během té se odstraňují stejné nebo podobné varianty, které by v budoucnosti mohly zabránit dosažení cíle.⁴²

Některé z rizik, které SWOT analýza uvádí pro Českou republiku jsou epidemie, jakákoliv živelná pohroma, radiační havárie, samozřejmě terorismus, narušení dodávek potravin, vody a další. Ne ovšem všechny rizika mohou být pro Česko aktuální. Globalizace ovšem může aktuálnost těchto rizik zvýšit. Jak tedy můžeme podle SWOT analýzy popsat situaci ohledně terorismu v České republice?

9.1.1 Silné stránky

- Republika není významná pro teroristické skupiny
- Členství v NATO a EU
- Integrovaný záchranný systém a jeho složky

---

⁴² OTÁHAL, M. *Co je to SWOT analýza? A k čemu slouží?* [online] 2012. Dostupné také z WWW: <<https://mladypodnikatel.cz/co-to-je-swot-analyza-t2797>>

9.1.2 Slabé stránky

- Jelikož se v ČR zatím nestal teroristický útok velkého měřítka, chybí zkušenosti s vyřešením takového problému
- Existují zde jednotlivci, kteří podporují Islámský stát
- Muslimové, kteří mají přechodné bydliště v Česku se můžou stát radikálními

9.1.3 Příležitosti

- Zlepšení spolupráce mezi dalšími státy, ne-li celým světem
- Kontrola různých médií a sociálních sítí kvůli možnému výskytu extrémistické propagandy
- Výcvik protiteroristických jednotek a složek IZS

9.1.4 Hrozby

- Důsledkem členství ČR v NATO a EU je to, že jsme na seznamu nepřátel IS
- Šíření již výše zmíněné propagandy
- Možnost útoků zradikalizovaných jednotlivců

Tabulka 1 - Vnitřní faktory SWOT analýzy

Silné stránky	Slabé stránky
Republika není významná pro teroristické skupiny Členství v NATO a EU Integrovaný záchranný systém a jeho složky	Chybí zkušenosti s vyřešením takového problému Existují zde jednotlivci, kteří podporují Islámský stát Muslimové, kteří mají přechodné bydliště v Česku se můžou stát radikálními

zdroj: vlastní

Tabulka 2 - Vnější faktory SWOT analýzy

Příležitosti	Hrozby
Zlepšení spolupráce mezi dalšími státy, ne-li celým světem Kontrola různých médií a sociálních sítí kvůli možnému výskytu extrémistické propagandy Výcvik protiteroristických jednotek a složek IZS	Důsledkem členství ČR v NATO a EU je to, že jsme na seznamu nepřátel IS Šíření již výše zmíněné propagandy Možnost útoků zradikalizovaných jednotlivců

zdroj: vlastní

10 Bezpečnostní strategie ČR a NATO

Oba tyto dokumenty můžou být označeny jako zásadní dokumenty v oblasti bezpečnosti. A ačkoliv se zde nacházejí jisté rozdíly, je také důležité podotknout, že vzájemně na sobě závisí.

10.1 Bezpečnostní strategie ČR

Bezpečnostní strategie ČR je jedním ze zásadních dokumentů bezpečnosti a ochrany obyvatel České republiky. Probírá hlavně základní bezpečnostní zájmy a cíle republiky. Zpracovává se ve spolupráci s Kanceláří prezidenta republiky a Parlamentem. Je pravidelně aktualizována, poslední aktualizace byla v roce 2015. Základní právní rámec pro tvoření strategie se skládá z Ústavy ČR, Listiny základních lidských práva svobod a zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. Další jsou všechny závazky, které vychází z členství republiky v NATO, EU, OSN a OBSE (Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě). Obsahem jsou východiska bezpečnostní politiky ČR, bezpečnostní zájmy a prostředí a strategie prosazování těchto zájmů.

V úvodním slovu tehdejšího předsedy vlády Bohuslava Sobotky se uvádí, že bezpečnostní zájmy republiky jsou stejné, například riziko útoku vojenských sil zevnitř státu je stále nízké. Nebezpečí, která ovšem hrozí více, jsou nebezpečí nevojenského typu jako přerušení dodávek potřebných surovin, růst globální nerovnosti a kriminalita hospodářská a finanční. Vzájemně s NATO a Evropskou unií si republika zajišťuje bezpečnost.

Po předchozích verzích strategie se v této aktualizaci bere v úvahu, jak se bezpečnostní prostor změnil za pět let od poslední aktualizace. Stále ovšem je důležité zabezpečit uplatňování bezpečnostních zájmů a využívat k tomu určených nástrojů.

- hlavní úkol vlády a orgánů územní samosprávy ČR je zajistit pro občany bezpečnou zemi
- zajišťuje ochranu jednotlivců, jejich života, zdraví a majetku
- včas odhalit a analyzovat hrozbu a následně přijmout opatření
- aktivně se účastnit v systému obrany NATO
- přednost diplomacii před konflikty
- stabilita EU co se týče politiky a hospodářství

Ty republika rozděluje podle toho, jak jsou pro ni důležité. Jsou rozděleny do tří kategorií – životní, strategické a další významné zájmy.

Strategické zájmy pomáhají chránit životní zájmy, společenský rozkvět a prospěch státu. Stejně jako u předchozích životních zájmů, je i pro strategické zájmy vláda schopna využít všechna opatření.

- bezpečí a stabilita v euroatlantickém prostředí
- zvládat a předcházet konfliktům lokálním a mezinárodním
- pomoc mezinárodní stabilitě, demokracii
- zaručit bezpečnost občanů vně státu, dále také ekonomickou, energetickou, potravinovou a kybernetickou
- prevence hrozeb
- plnit závazky spolupráce s EU a NATO

Dodržovat tyto zájmy je hlavní povinností vlády a všech orgánů státní správy a je schopna k tomu, aby je zajistila, využít všechny dostupná opatření.

- jistota suverénní, územní celistvosti a politické nezávislosti republiky
- udržet náš stát demokratický
- ochránit základní lidská práva a svobody

Další zájmy pomáhají zajišťovat předešlé zájmy, tedy strategické a životní.

- snížit kriminalitu
- rozvoj nestátních svazků, kteří působí v bezpečnosti
- chránit životní prostředí
- potlačovat extrémistické směry, organizovaný zločin a korupci
- rozvoj, co se týče vědecko-technického odvětví, během práce a přenášení tajných informací
- zpevňovat informovanost obyvatel a zajišťování ochrany

Prostředí bezpečnosti se pravidelně mění, a tak se snižuje možnost nebezpečí, které by ho ohrozilo. Nebezpečí má státní a v poslední době čím dál více i nestátní povahu. Naše bezpečí mohou tak ohrozit i konflikty dějící se mimo naši republiku. Výborným příkladem tohoto je dění na Ukrajině v posledních týdnech, kdy hrozba útoku Vladimira Putina platí nejen pro Ukrajinu, ale i pro nás a další státy NATO a EU. Na toto navazuje sledování jednotlivců, kteří projevují podporu a souhlas agresivní politice Vladimira Putina.

Pokud opomineme Rusko-ukrajinskou válku, obvykle Česká republika není zvenčí příliš ohrožena vojenským útokem. Ostatní státy EU ovšem mohou být takto ohroženy, obzvláště ty podél jejich hranic. Kromě klasické vojenské povahy může nebezpečí ohrožující naši zemi mít i povahu tzv. hybridního válčení. Jedním ze způsobů, jak nebezpečí zabránit jsou dobré vztahy se sousedními státy.

Hlavní vnitrostátní možnost, jak ohrozit naši bezpečnost, jsou extrémistické postoje, které mohou ohrozit demokracii a základní lidská práva. Můžou vycházet jak od státních, tak i nestátních osob a celků a jejich zastánců. Rizika mohou přicházet i od ostatních států, kteří nerespektují demokracii a lidská práva.

Jeden ze zásadních vlivů, který má na ohrožení bezpečnosti dopad, je rostoucí touha prosazovat své zájmy, ke kterým jsou schopny použít i vojenskou sílu nebo pohrozit jejím použitím. Jako hrozba jde také považovat pokus jiného státu z jedné strany pomocí kombinace tlaku z politické, hospodářské a vojenské sféry. Často tato nebezpečí přichází ze zhroutených nebo slabých států, které nejsou schopny svým občanům zajistit bezpečí, a tak vznikají vnitrostátní konflikty, které se mění na regionální, a tak ohrožují i ostatní státy.

Vzrůstá relevance hrozeb nevojenských (jako třeba migrační hrozby, kybernetické útoky...) a ty ohrožují státy, které sousedí se státy NATO a EU. Projevuje se tak schopnost Evropy reagovat na mimořádné události a odolat jim. Jeden z dopadů těchto hrozeb může být oslabení postavení Evropy a Ameriky a snaha upřednostnit zájmy státu před blahem občanů. Co může také zvýšit možnost výskytu jevů jako je extremismus, kriminalita a ozbrojené konflikty omezené na místo je chudoba, absence základních potřeb a sociální vyloučení.

Kromě NATO a EU reagují i na uvedené trendy další mezinárodní organizace, které se je snaží řešit, řešení ovšem nemusí být odpovídající a nemusí pomoci s řešením problému. Například OSN nemusí být na momentální výzvy připravena, což vede k tlaku na organizace jako NATO a EU k plnění úkolů OSN na jejím území. Ve svojí koncepci z roku 2010, NATO uvádí jako svoje tři základní úkoly chránit obyvatele členských států. zvládání krize i mimo území a spolupracovat s partnery s cílem společné bezpečnosti. Dále také odstrašit potencionálního útočníka, bránit členské země, být schopni řešit jakoukoliv krizi a zabránit konfliktům. Totožně je to i s EU. Je ovšem důležité, aby i EU sama byla schopna odolávat krizím, proto se stále rozvíjí v rámci nevojenské i vojenské prevence, posilovat země třetího světa a samostatně řešit krizové situace.

Základní bezpečnostní hrozby, které strategie jmenuje, jsou terorismus, kybernetické útoky, záporné dopady migrace, extremismus, pozastavení dodávání důležitých surovin, malá stabilita a konflikty v prostorách EU a NATO. Konkrétně k terorismu, dokument uvádí že jeho hrozba je stále vysoká a popisuje, jak zastánci této ideologie mohou pracovat jak ve skupinách, tak i jako jednotlivci (tzv. Lone Wolves). Jak bylo již několikrát výše uvedeno, jejich hlavním cílem je ohrožit životy lidí, jejich zdraví a enviromentální prostředí, ale také si jako cíl kladou ohrožit infrastrukturu.

Prosazování zájmů České republiky, co se týče bezpečnosti mají jak vojenský, tak i nevojenský charakter. Republika tak činí nejen v národním rámci, ale i v rámci dvou a více stran. Je potřeba také zapojit občany, právnické a fyzické osoby a orgány veřejné správy do posílení rezistence proti hrozbám. Z toho důvodu je nutná účast ČR na obraně spolu s NATO. Každý člen NATO by se do společné ochrany měl zapojit. V reakci na zhoršený stav bezpečnostního prostředí Aliance upevňuje schopnost svojí obrany a připravenost reagovat na potencionální hrozbu. V reakci na tyto akce i ČR posiluje svoji obranschopnost. ČR je zapojena do Integrovaného systému protivzdušné ochrany, ve zkratce NATINADS. Přispívá tak k ochraně NATO, a to hlavně prostřednictvím nadzvukových letounů. Také se spolu s NATO, OSN a EU účastní misí na řešení konfliktů.

Jeden ze způsobů vyřešení konfliktů je podílení na misích a operacích nadnárodních organizací. Tak se zlepšuje systém obrany a posílání expertů na mise za hranice. Republika usiluje o prevenci terorismu na jakékoliv úrovni – národní, mezinárodní. Hlavně se snaží omezovat financování terorismu, zabránit verbování dalších členů a chránit cíle, které jsou velice choulostivé k teroristickým útokům. Další způsoby podpory boje proti terorismu jsou šíření informací, spolupráce a aktivní účast, jak mezi členskými, tak i nečlenskými státy.

K zajištění bezpečnosti se v Česku používá víceúrovňový systém, který propojuje ochranu politickou, vojenskou, ochranu obyvatelstva, hospodářskou a další. Toto je vyjádřeno hlavně formou legislativní. Základní funkcí je koordinace jednotlivých souborů, které mají odpovědnost za zajištění bezpečnosti, ovšem k tomuto přispívají i složky jako státní orgány území samosprávy. Struktura zahrnuje prezidenta republiky, parlament, vládu, bezpečnostní rada státu, ústřední a další úřady a další sbory a služby. Aby byl systém funkční musí být nejen připraven na zvládání situací krize ale i být připraven na krizovou situaci a včas varovat obyvatelstvo. Musí být také připraven se

adaptovat na měnící se bezpečnostní prostředí. Jedná se proto o otevřený systém, který se může přizpůsobit momentální situaci v oblasti bezpečí.⁴³

10.2 Bezpečnostní strategie NATO

Poslední aktualizace strategického dokumentu Aliance, ze které budu pro tuto práci vycházet, je z roku 2010. Na konci července tohoto roku by ovšem na summitu NATO ve španělském Madridu měla být aktualizována.

Bezpečnostní prostředí je dle NATO udržováno v míru a bez nějakých větších hrozeb, procento míry hrozby ovšem není nulové. Některé země po světě získávají armádní způsobilost, která je vysoce nepředvídatelná a mohla by tak ohrozit vnitřní bezpečnostní Aliance. Počítají se sem zbraně hromadného ničení a jaderné zbraně, které mohou mít nezměrné důsledky na rovnováhu. A jako jednu z přímých hrozeb pro členské státy strategie vypisuje přímo terorismus. Dle dokumentu se teroristické skupiny přesouvají do státu Aliance, které jsou pro ni nejvíce strategické, a tak ji mohou způsobit újmu v pro ni nejvíce kritickém místě, obzvláště pokud by získali přístup k jaderným, chemickým a biologickým zbraním.

Jako další rozvíjející se útoky jsou kybernetického druhu. A ačkoliv se tak nezdá, i tyto útoky mohou závažně poškodit vládní orgány, podniky a dopravu. Země jsou stále více závislé na mezinárodním obchodě a bezpečnosti, které jsou závislé na dopravě a komunikaci. Požaduje se tak větší snaha zajistit imunitu proti útokům. Co může mít také v budoucnosti vliv na akce a plány NATO je vývoj nové technologie, jako jsou laserové zbraně a technologie, která může ztížit přístup do vesmíru.

Ochrana členských států NATO je její největší odpovědnost. V dnešní mezinárodně politické situaci se ukazuje, že existence NATO je opodstatněná, jelikož je zde agrese ze strany Ruska. Jako hlavní prvek odstrašování je NATO schopno použít i kombinaci jaderných zbraní a dalších dostupných prostředků. Doba, kdy budeme muset použít tyto pomůcky, je ovšem neznámo jak daleko. Aby byla zajištěna obrana a zastrašení proti všem možným hrozbám, musí se u NATO zajistit celá řada dovedností, kterých se dohádne následujícími způsoby:

- seskupení jaderných a běžných sil
- školit, cvičit a vyměňovat informace, aby byla zajištěna obrana
- pojistit si účast co nejvíce spojenců na plánování společné prevence

---

⁴³ *Bezpečnostní strategie České republiky*. 2015. Dostupné z WWW: <<https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>>

- zlepšovat schopnost prevence proti chemickým, biologickým, jaderným a dalším zbraním, kybernetickým útokům a dále jak se z nich vzpamatovat
- zlepšit odhalování terorismu a ochranu proti němu, skrz vylepšení analýzy nebezpečí, výcvik lokálních sil k boji s terorismem
- nešetřit na financování obrany, aby měly vojenské síly dostatečné vybavení
- vzhledem k neustále se vyvíjejícímu bezpečnostnímu prostředí kontrolovat postoj NATO k ochraně a zastrasování

Jako jedna z nejlepších možností, jak rozpory zvládat, je jim přímo předcházet. NATO tak činí přes nepřerušenu kontrolou prostředí za hranicemi Aliance a předpovídat, kde je nejpravděpodobnější, že by krize vznikla a činit určité kroky k jejímu zabránění. Pokud se prevence na tom konkrétním místě ukáže jako nedostatečná, musí být NATO připraveno ho zvládnout. A i poté, co konflikt skončí, musí NATO poskytovat podporu pro státy, které byly konfliktem dotčeny, aby se vrátily k rovnováze.

Efektivitu v krizovém řízení si můžeme pojistit následovně:

- lepší sdílení informací v rámci NATO pro lepší predikci, kdy by mohla krize nastat
- zlepšovat se ve vojenských schopnostech pro budoucí expedice do zahraničí
- cvičit specialisty, civilisty z členských států pro rychlé nasazení
- NATO se snaží kontrolovat zbrojení občanů, odzbrojení a nešíření, zbraní, aby byl zaručen mír, bezpečnost a stabilita.
- odhodlání dosáhnout bezpečnějšího světa, a to bez jaderných zbraní
- snížení počtu jaderných zbraní

dohodnout se z Ruskem o větší průhlednosti jeho jaderných zbraní

Bezpečí v prostředí Aliance se dá hlavně zajistit prostřednictvím partnerských vztahů s dalšími organizacemi a zeměmi celého světa. Toho se hlavně může dosáhnout skrz dialog a spolupráce. Další vztah, který je důležitý pro udržení míru, je vztah mezi NATO a OSN. O této spolupráci podepsali i v roce 2008 deklaraci. Další, s kým se NATO snaží udržet přátelský a stabilní vztah je Rusko. Toho se může dosáhnout:

- spoluprací v oblastech společných zájmů
- využít všechny možnosti Rady Rusko-NATO

A ačkoliv v dokumentu NATO uvádí, že není přímou hrozbou pro Rusko, po událostech z posledních pár dní Rusko tvrdí opak, kdy uvádí Alianci jako svého hlavního nepřítele.

V poslední kapitola dokumentu Aliance uvádí, že aby bylo zajištěno plnění misí zásadní pro bezpečnost, musí být k dispozici dost finančních, vojenských, a i civilních prostředků. A aby tyto prostředky byly využity nejefektivněji, musí být:

- síly efektivně rozloženy v terénu
- schopnosti vyvíjeny společně, dále posíleny a udrženy⁴⁴

10.3 Terorismus z pohledu jednotlivých strategií

Jelikož terorismus v Česku není tak obvyklý, bezpečnostní strategie ČR zmiňuje terorismus pouze jen jako jednu z potenciálních hrozeb. Česko není pro teroristy velice atraktivní, nevidí v ní velký zdroj obohacení. Úplně ovšem Česko tuto hrozbu vyřadit nemůže. Proto stále zdokonaluje svoji prevenci a preventivní opatření, k čemuž pomáhá také NATO a EU.

Na druhou stranu, NATO si je vědomo, že hrozba terorismu je pro ně větší. Jak bylo napsáno přímo v předchozí kapitole, teroristé se ze zemí Blízkého Východu stěhují do zemí Aliance, které jsou pro Alianci nejvíce důležité, a tak mohou způsobit největší újmu. NATO tedy má více preventivních opatření, která mají zajistit ochranu před terorismem i pro své členské státy, včetně naší republiky.

---

⁴⁴ *Bezpečnostní strategie Aliance spojených národů*. 2010. Dostupné z WWW: <https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_publications/20120214_strategic-concept-2010-eng.pdf>

Závěr

Hlavním cílem bakalářské práce bylo zdokumentovat rizika mezinárodního terorismu pro současný svět s důrazem na Českou republiku a Evropskou unii a jaký vliv na ně má narůstající globalizace. Vedlejším poté bylo popsat tato rizika s použitím analýzy SWOT a Bezpečnostních strategií České republiky a NATO. Obou těchto cílů bylo dosaženo nejdříve v teoretické části, s pomocí literálních zdrojů a poté i v praktické části, prostřednictvím porovnání strategií České republiky a Aliance spojených národů.

Současný svět se rychle mění. Ať se nám to líbí nebo ne, hlavním znakem změn je globalizace. V dnešním světě již nenajdeme kontinent, který by nebyl zasažen problémem terorismu (vyjma Antarktidy). Svět je propojen všemi možnými způsoby moderní techniky (internet, sociální sítě), tudíž všechny události, situace, krize zasahují velice rychle většinu zemí nemůžeme tedy hovořit o lokálním problému.

Svět je rozdělen na sféry vlivu několika mocností (USA, Rusko, Čína). Z toho vyplývá, že politika dalších zemí nemůžeme být plně autonomní. To se týká převážně bezpečnosti státu. Z toho důvodu je zřejmé, že účinná obrana proti nebezpečí terorismu je pouze v rámci větších celků (NATO, EU atd.). Všichni odborníci v oblasti bezpečnosti státu se shodují, že je naprosto nutná spolupráce v rámci těchto smluv a paktů. Ukazuje se, že snahy o vystoupení z NATO, EU jsou v současnosti nemožné, nereálné. Politiku takových stran je tedy třeba odsoudit jako nereálnou.

Dalším znakem dnešního světa je úzká součinnost bezpečnostních služeb, ačkoliv to znamená omezení občanských svobod, ztrátu soukromí a další negativní skutečnosti. Z mého pohledu nejsou tedy na místě protesty a demonstrace skupin lidí, dá se říci „profesionálních demonstrantů“, kteří ve jménu svobody ničí, zapalují a vyvolávají střety s policií.

Podle mého soudu důležitou roli hrají sdělovací prostředky, všechny média. V této oblasti je také prostor, aby výrazné osobnosti kultury, sportu, umění zaujali na veřejnosti svůj postoj k současným problémům a sehráli tady důležitou historickou roli. Ukazuje se, že dodatečně vysoké výdaje na obranu a vojenské prostředky jsou sice často kritizovány, přestože si to dnešní mezinárodní politická situace vyžaduje.

Novým faktorem nebezpečí terorismu je charakter hybridního střetu. Běžný občan našeho státu si nedovede vůbec představit jakému tlaku a dezinformacím je vystaven. Není snad oblast našeho života, která by nebyla zasažena falešnými prostředky, fakty. Velice aktuální je v dnešní době působení ve zdravotnictví, kultuře, umění. Ukazuje se,

jak důležitá je stabilní politická situace, zodpovědné a kvalitní vedení státu pro zklidnění vyhrocené situace.

Také přílišná tolerance k jiným kulturám (islám) může vyvolávat spory, napětí. Bezpečnostní složky musí nutně sledovat činnost radikálních skupin a případně je i deaktivovat. Ústup z hodnot křesťanství může znamenat nevratné změny v naší národní kultuře.

Jak se ovšem ukazuje v současné situaci mezi Ruskem a Ukrajinou a i situaci, co se začala se vyvíjet v Izraeli, jsou všechna výše zmíněna fakta nebo teorie velice aktuální. Ruská federace míří své útoky na ekonomicky důležitá centra čili dochází k devastaci ukrajinské ekonomiky. Proto, jak bylo i zmíněno v úvodu, toto je stále aktuální téma, kterému je potřeba i do budoucnosti věnovat pozornost.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BÁRTA, M. *Povaha změny*. FOLTÝN, O. KOVÁŘ, M. Praha, Vyšehrad, 2015. 336 s. ISBN 978-80-7429-641-3.
2. DLOUHÁ, J., DLOUHÝ, J., MEŽŘICKÝ, V. *Globalizace a globální problémy*. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2006. 312 s. ISBN 80-87076-01-X.
3. FAJMONOVÁ, V. *Kritická studia terorismu: přehodnocení jeho hrozby*. In: Politická revue. Roč. 23, č. 1, s. 197-215, 2017. ISSN: 1211-0353.
4. FREDRICKSON G. M. *Rasism*. Spojené státy: Princeton University Press, 2015. 232 s. ISBN: 80-7341-124-5.
5. CHOMSKY, N. *Kdo vládne světu?* Praha, Karolinum. 2019. ISBN: 978-80-246-3626-9.
6. KURAS, B. *Jako psa ke kandelábru*. Praha, Baronet, 2005. 206 s. ISBN: 80-7214-792-7
7. MESSADIÉ G. *Obecné dějiny antisemitismu*. Praha, Práh, 2000. 317 s. ISBN: 80-7252-038-5.
8. RAVENHILL, J. *Global Political Economy*. 6. vydání, Oxford, Oxford University Press, 2020. ISBN: 9780198820642.
9. RAŠEK, A. *Média a terorismus*. In: Sondy Revue. Roč. 28, č. 3, s. 26, 2018. ISSN: 1802-906X.
10. RISHARD, J. *Pravé poledne*. New York, Basic Books, 2003. 256 s. ISBN: 0465070108.
11. SARTORI, G. *Pluralismus, multikulturalismus a přistěhovalci*. Praha, Dokořán, 2005. 136 s. ISBN: 80-7363-022-2.
12. *Světový terorismus: encyklopedie*. Praha, Svojtka & Co. 2001. 536 s. ISBN: 80-7237-340-4.
13. ŠÁNDOR, A. *Jak přežít (nejen) teroristický útok*. Praha: Autreo, 2019. 72 s. ISBN 978-80-906845-0-8.
14. ŠIMEČKA, M. *Krajina po Bruselu*. In: Respekt. Roč. 27, č. 13, s. 14, 2016. ISSN: 0862-6545.
15. ŠTĚTINA, J. *Sedmero královen*. Praha. Zed'. 2020. ISBN: 978-80-907674-5-4.
16. TODENHÖFER, J. *Inside IS – 10 dnů v Islámském státě*. Bratislava, Ikar, 2015. 28 s. ISBN: 9788055146621.

17. VEGRICHTOVÁ, B. *Bezpečnostní hrozby současnosti*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2016. 290 s. ISBN: 978-80-7251-462-5.

Elektronické zdroje

1. EICHLER, J. *Hrozba globálního terorismu a její vyhodnocování*. In: Mezinárodní vztahy, Roč. 41, č. 3, s. 19–45, 2006. Dostupné také z WWW: <<https://mv.iir.cz/article/download/224/260>>
2. GÁFRIKOVÁ, E. PŘEHLEDNĚ: *Klíčové události války na Ukrajině, mapa invaze, počty uprchlíků*. 2022 [online] Dostupné také z WWW: <https://www.denik.cz/ze_sвета/ukrajina-valka-deni-prehledne.html>
3. KINGSLEY, P. *In Life, They Showed Israel's Breadth. In Death, They Were Victims* [online] 2022. Dostupné také z WWW: <<https://www.nytimes.com/2022/03/30/world/middleeast/israel-terrorism-attack.html>>
4. LHOŤAN, L. *Za teroristický útok v Berlíně, při kterém zemřela Češka, může neschopnost evropských úřadů* [online] 2020. Dostupné také z WWW: <<https://www.reflex.cz/clanek/komentare/104596/za-teroristicky-utok-v-berline-pri-kterem-zemrela-ceska-muze-neschopnost-evropskych-uradu.html>>
5. HAZUKOVÁ, J. *Historické přístupy k procesům globalizace*. Praha. Husitská teologická fakulta. [online] Dostupné také z WWW: <https://www.htf.cuni.cz/HTF-80-version1-08_historicke_pristupy_k_proce.ppt>
6. OTÁHAL, M. *Co je to SWOT analýza? A k čemu slouží?* [online] 2012. Dostupné také z WWW: <<https://mladypodnikatel.cz/co-to-je-swot-analyza-t2797>>
7. PRAVEC, J. *Nový život s terorem* [online, článek] 2015. Dostupné také z WWW: <<https://ekonom.cz/c1-64905570-novy-zivot-s-terorem>>
8. SOBOLA, O. *Pět let od teroristických útoků v Paříži jsou islamisté stále hrozbou, naposledy zabíjeli ve Vídni* [online] 2020. Dostupné také z WWW: <<https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3224836-pet-let-od-teroristickych-utoku-v-parizi-jsou-islamiste-stale-hrozbou-naposledy>>
9. STROM, J. K. *Interagency Coordination: Lessons Learned From the 2005 London Train Bombings*. EYERMAN, J. In: NIJ Journal. Č. 260, 2008. Dostupné také z WWW: <<https://www.ojp.gov/pdffiles1/nij/224088.pdf>>
10. ŠKODA, J. *Soud podmíněně propustil Jaromíra Baldu, který byl jako první Čech odsouzený za terorismus*. [online] 2020. Dostupné také z WWW: <<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3237752-soud-podminene-propustil-jaromira-baldu-ktery-byl-jako-prvni-cech-odsouzeny-za>>

11. TOMSKÝ, A. *Kontury evropské politické krize* [online, článek] 2016. Dostupné také z WWW: <<https://www.cdk.cz/kontury-evropske-politicke-krize>>
12. *Dlouhá historie globalizace ve zkratce*. [online] 2019. Dostupné také z WWW: <<https://www.investicniweb.cz/ekonomika-politika/ekonomika/dlouha-historie-globalizace-ve-zkratce>>
13. *Přehled: Čtyři teroristické útoky ve Velké Británii za poslední čtyři měsíce*. [online] 2017. Dostupné také z WWW: <<https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/coda-utoky-v-britanii/r~508490f454cc11e790040025900fea04/>>
14. *Beslan, Kazaň a ty další. Tragické teroristické útoky v Rusku a neschopnost bezpečnostních složek*. [online] 2021. Dostupné také z WWW: <<https://www.reflex.cz/clanek/zpravy/107058/beslan-kazan-a-ty-dalsi-tragicketeroristicke-utoky-v-rusku-a-neschopnost-bezpecnostnich-slozek.html>>
15. *Před 15 lety udeřili v Madridu teroristé. Strůjci nejhoršího útoku ve Španělsku dostali tisíce let vězení*. [online] 2019. Dostupné také z WWW: <<https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2756501-pred-15-lety-uderili-v-madridu-teroriste-strujci-nejhorsiho-utoku-ve-spanelsku-dostali>>
16. *Terorismus a jeho projevy v někdejším Československu a dnešní České republice*. Ministerstvo vnitra České republiky [online] 2022. Dostupné také z WWW: <<https://www.mvcr.cz/clanek/terorismus-a-jeho-projevy-v-nekdejsim-ceskoslovensku-a-dnesni-ceske-republice.aspx>>
17. *Typologie terorismu*. Ministerstvo vnitra České republiky. [online] 2009. Dostupné také z WWW: <<https://www.mvcr.cz/clanek/typologie-terorismu.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>>

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. *Bezpečnostní strategie České republiky*. 2015. Dostupné z WWW: <<https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>>
2. *Bezpečnostní strategie Aliance spojených národů*. 2010. Dostupné z WWW: <https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_publications/20120214_strategic-concept-2010-eng.pdf>

Seznam zkratek

NATINADS – NATO Integrated Air and Missile Defence System

SWOT – Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats

Seznam tabulek a grafů

Tabulka 1 - Vnitřní faktory SWOT analýzy	40
Tabulka 2 - Vnější faktory SWOT analýzy.....	40